NAROČNINA
Celoletna $2.–
Polletna $1.2
Chicago celo leto $2.5
Inozemstvo . . . . . $3.

SUBSCRIPTION
One Year $2.0
Half Year . . . . . $.
Chicago one Year 2.5
Europe $3.0

EDINOST

OD BOJA DO ZMAGE

VINCIT OMNIA VERITAS — ZMAGAL EDINO V TEM SMAMENU BODES — SI DEUS NOBISCUM QUIS CONTRA NOS

PISARNA
1849 W. 22nd St.
Chicago, Ill.
Telephone: Canal 98.

LIST ZA SLOVENSKI NAROD + GESLO + ZA RESNICO IN PRAVICO

Sloga jači — Nesloga tlači

Izdaja in tiska J. J. JERICH

ENTERED AS SECOND CLASS MATTER OCTOBER 11. 1919. AT POST OFFICE AT CHICAGO ILLINOIS, UNDER THE ACT OF MARCH 3rd 1879.

VOLUME VI. LETO — SREDA, JULIJA 21. 1920. — ŠTEV. (NO.) 40.

Published and distributed under permit (No. 320) authorized by the Act of October 6 1917, on file at the Post Office of Chicago, Ill. — By the Order of the President A. S. Burleson, Postmaster General.

STRAJK VSTAVIL CESTNE ŽELEZNICE.

V četrtek zjutra ob petih so neha le voziti vse električne cestne železnice po Chicagi. Vzrok je bil ta, ker so zaštrajkali delavci v električnih napravah. Strajk se je pričel. ker niso dobili plač. ker je bilo rečeno. da bodo vsi, ki spadajo v ta razred. dobili povišano plačo, če jo dobijo železničarji. Električarji se niso hoteli pogajat, dokler ne postanejo delavnice na južni strani mesta unijske.

Kmalu popoldne so cestne železnice zopet začele voziti.

PROSTOST V KAZNILNICI.

Varden Murphy v jolietski kaznilnici je ustavil delo pri novi kaznilnici in pravi, da ne more dovolj čuvati 350 jetnikov s stražaji, katere ima sedaj na razpolago. Pravi, da država ne plača dovolj, da bi najel dobre stražnike. Občinstvo se ne pobriga če vpraša po vzrokih, ampak se boji, ker je zadnje čase toliko javnih hudodelcev všlo. Javnost pa ima tudi pravico, da zahteva varnost. Če ne more Varden dobiti dovolj pomoči. je temu odgovorna država. D. Scott, ki nadzoruje jetniško bolnišnico, to potrjuje in pravi, da Varden sploh nima nobene oblasti na farmo, odkoder je zbežalo največ hudodelcev. To je res; res je pa tudi, da ne bo nihče povrnil škode, katero bodo ti begunci storili, niti vrnil življenja, katerega bodo vzeli. Če varden ne more pomogati, država more.

ZBOROVANJE TRETJE STRANKE.

Kaj se je zgodilo na zborovanju tretje stranke, naj povemo ob kratkem.

Odbor stranke oseminštirideset delegatov se je v pondeljek združil z delavsko stranko in skupno korakal v dvorano prevoznikov. Pridružili so se jim tudi teksanči, neodvisna liga, ameriška stranka iz Teksas, ameriška ustanovna stranka in veteranci svetovne vojske. Zdelali so svojo platformo, katero je senator La Tollette zavrgel, češ, da je preradikalno in ni hotel biti kandidat tretje stranke.

Oseminštirideset in delavska stranka, so se takoj podstopili, da napravijo tako stranko, da bo La Tollettu povšeč, pa so napravili tako, da je samo njim všeč. Odbor oseminštiridesete, četudi v manjšini, je hotel napraviti novo platformo, kar je odgnalo delavsko stranko.

Prejšnji governer J. E. Terguson, voditelj ameriške stranke se je umaknil in šel domov v Teksas.

Zastopniki neodvisne stranke so se izrazili, da ne marajo imeti ničesar opraviti z novo tretjo stranko.

Ameriška ustavna liga (Hearstova) se je kar izkadila.

La Tollette je zavrgel drugo platformo in ni sprejel kandidature.

Oseminštirideseti so šli v svojo lastno dvorano. Delavska stranka je ostala sama, brez vseh drugih strank ta se je zbrala, da ponoči določi delegata.

Farmarska-delavska stranka je volila za P. P. Christensona iz Salt Lake City za za predsednika zgodaj zjutraj v četrtek. Omenjeno je bilo tudi Debsovo ime, ki pa ni prodrl.

VELIKI NEMIRI V TRSTU.

Ljubljana 14. julija. — Včeraj ob eni popoldne odigrali so se v Trstu veliki nemiri proti Slovencem. Demonstrantje so se zbrali pred hotelom "Balkan", kjer je "Slovenski narodni dom". Oborožili so se bili s sekirami, sablami in puškami. Ko so pobili sva okna v hotelu, usuli so se v prostore Slov. Narodnega Doma in polomili in uničili vse, kar so dosegli in potem poslopje zažgali. Cela stavba je do tal pogorela. Ker demonstratjje niso pustili ognjegasce gasiti. Od tod so se drvili demonstrantje proti poslopju "Ljubljanske kreditne banke" in "Jadranske Banke". Poleg tega so opustili tudivmake." Poleg tega so opustošili tudi prostore Jugoslovanske delegacije v Trstu. Vojaštvo ne policija niso ničesar storili, da bi zaprečili, to vandalsko delo. Očividno je vlada za temu demonstracijani.

V jugoslovanski zbornici v Beogradu so 15. julija popoldne poslanci. Banič, Andjelinovič, Bijankini in Grezobogo interpelirali predsednika ministerskega sveta, če je vlada obveščena o teh dogodkih v Splitu, če ve koliko Jugoslovanov je mrtvih ali ranjenih in kako dolgo bode vlada trpela to tiranijo laških oficirjev v Dolmaciji, zlasti v Splitu, kakšno za doščenje hoče zahtevati in kaj se je do sedaj storilo, da se omogočijo v prihodnje takile dogodki: Dr. M. Vesnič je odgovoril, da so bili 28. julija v Splitu veliki neredi, katere so povzročili italijanski oficirji, ko so jugoslovansko zastavo zbili z neke ga poslopja, ki je bila razobešena ob priliki našega narodnega praznika. Vse jugoslovansko stanovništvo je bilo radi tega razburjeno. V obrambo teh oficirjev je bil poslan pred Split torpedo in začel streljati na mesto. Naši so odgovarjali enako s strelanjem. Ubit je bil en Jugoslovan in štirje ranjeni.

Na italijanski strani je bil ubit kapitan Djuli in dva mornarja. Ob 11. uri zvečer je bil mir v mestu. Ko bode dobila vlada vse uradne dokumente o tem dogodku v roke, storilo bode vlada vse, kar je njena dolžnost, da se učini v varstno svojega državnega dostojanstva in koristi državljanov. Na veliko srečo je v Splitu vrlo kvalificiran zavezniški zastopnik amerikanski Admiral, ki je takoj vzel celo situacijo v svoje roke.

Ta dogodek in dogodek v Trstu bode za zaveznike zopet nov dokaz, da je treba naše vprašanje rešiti hitro, da se preprečijo takile slučaji.

ČEHOSLOVAKIJO OBKROŽUJEJO SOVRAŽNE DRŽAVE.

Če je le kedaj imela kaka država vzroke za mir, je to sedaj Čehoslovaška. Ne samo, da njene meje niso vtrjene, ampak obkrožujejo jo le so vražne države, katere ji prorokujejo pogin. Nemčija je tekmovalka na trgu s Poljsko, Rusijo in vzhodno Evropo. S Poljsko je v prepiru zaradi premogovnih pokrajin, nadalje dolže Čehi Poljake, da hočejo slednji vzhodno Slovaško in podkrpatske Rutence. Avstrijci še vedno mislijo, da bodo Čehi zopet prišli pod dunajsko vlado. Ogri sovražijo Čehe, ker pravijo, da so jim ugrabili Slovake. Rumunci so dvomljivi; Čehi bi jim bili radi prijazni, a Rumunci se bolj nagibajo k Poljakom. Francija je menda še najprijaznejša Čehom, je pa tudi prijazna Poljakom. Anglija je prijazna Avstrijcem in Ogrom. Italija pa ni nikoli zanesljiva.

Čehi imajo Jugoslavijo za svojo zaveznico kakor tudi Rusijo. Od mirovne konference so zahtevali zvezo med Jugoslavijo in Rusijo, kar pa jim je bilo odrečeno. Med Češko in Jugoslavijo je Donava edina zveza. Mirovna konferenca jim je dala vezo z Rusijo v podobi podkrpatne Rateni je Poljski vhod v Ukrajino pa je preprečil ta vhod, tko, da služi samo dohodku v Rumunijo.

Čehi neumorno delujejo za notranjo ureditev; pri tem pa pozabljajo, da jih sosedje zavidno gledajo. Gotovo so v nevarnosti, vendar imajo veliko zaupanje v sami sebe. Svesti so si svoje moči. Armado so organizovali francoski častniki; edaj imajo 280.000 mož; mnogi izmed njih so bili v vojaški suknji, odkar se je vojska pričela.

Po novi postavi mora vsakda služiti dve leti pri vojakih, kdor je dopolnil dvajseto leto. Država bo imela na ta način armado 150.000 mož. Armada je veliko breme za ljudstvo, pa je potrebna v ten razmerah.

Tuji opazovalci pravijo, da so dobri vojaki, le naučiti se bodo morali, da ne bodo politike mešali med vojaštvom.

Ameriški Y.M.C.A. se je vrinila med češke vojake, da jih moralno in atletično povzdigne. Kadar jih bo do češki vojaki tako dobro poznali, kakor amerikanski, bodo morali naj brže pobrati svoja šila in kopita.

RABELI NA ŠTRAJKU.

Obešalci na Nemškem štrajkajo za povišanje plače. V Meiningenu bi morali nekega morilca obesiti, pa ni bilo mogoče.

*

Greš v nedeljo popoldne na Orlovski piknik?

Sure! Mike!

KAKO JE SEDAJ.

V teh časih se svet spremeni vsakega pol leta. Zadnjega pol leta se je obzorje nekoliko zjasnilo.

Nemir se je nekoliko polegel ali bolje rečeno, propagande za nemir ni več toliko. Nemir je bil umetno narejen s tujim denarjem. Rusija najema ljudi, da ščujejo k nemiru. Radikalizem — se je skušal vtrditi v Združenih Državah, polagoma pa se je zasvetilo tudi tukaj, kakor hitro je Lenin začel zgubljati svojo moč v Rusiji. Ta je jasno dokazal, da je treba za razna podjetja ravno toliko zmožnosti, kakor ljudi za delo, zvedeli smo tudi, da ruski delavec nima tiste svobode, kakoršno imamo v Ameriki. Ruski delavec ni maral samo delati, ampak delati tam, kjer je Lenin hotel, drugače bo premišljal socialistično svobodo v ječi, če mu prej glave ne odščipnejo.

Zadnjih šest mesecev je zginilo veliko radikalizma iz Amerike.

Narodne konvencije so se vršile in platforme kažejo mirnejše občutke. Obe stranki hočete utrditi vlado v Ameriki. To je dobro. Radikalci smejo tretjo stranko. tudi prav; bomo vsaj videli, koliko jih je.

Zadnjega pol leta so cene menda prišle do viška.

Nekatere stvari gredo še navzgor, druge gredo že navzdol. Cene so sedaj v prehodnjem stanju.

Stavk je manj. Delavec spregledu je, da preveč stanejo in da so le zato, da si napolni žepe oni, ki jih zasnuje. Ljudstvo vidi, da ima pravice katere mora vsakdo spoštovati.

Vlada se bo vtrdila prihodnjega pol leta, naj zmaga že kdorkoli stranka. Treba bo kaj storiti, da se urede ekonomične razmer. Treba bo vlade kjer bo zastopano ljudstvo. Delavec naj gre n delo, ker se zanima za delo in splošen napredek.

Amerika bo idealna dežela za prihodnjo generacijo, če bomo imeli jasen vpogled v prihodnjost in rabili zdrav razum.

Iz Budimpešte se poroča od jugoslovanskega konzula v Washingtonu, da teroristi dobivajo moč pod vodstvom Proteja Halajaša in Osvinberga, tako da je danes cela vojska v njih rokah.

Teroristi, ki so spočetka preganjali samo žide nastopajo sedaj sovražno proti vsem. Zadnje čase beže židje iz Madžarske v Čeho-Slovaško in Jugoslavijo. Ker se širijo vesti o pogromu proti njim in o notranjem prevratu.

ŠIRITE LIST "EDINOST".

CHICAŠKI SLOVENCI!

Kdo ne gre rad v tej vročini v lepo prosto naravo. da se navžije svežega zraka in si pokrepi svoje zdravje? Taka prilika bode v **nedeljo 25. julija**, ko bode veliki

Izlet ali Piknik

ZDRUŽENIH CHICAŠKIH DRUŠTEV

V KORIST ORLOVSKEMU SKLADU.

V ZNANEM MAKSOVEM PARKU
6120 W. 22nd St. (cor. 61st Crt.) CICERO, ILL.

VSTOPNINA SAMO 25c.

Na pikniku bode pelo društvo "Soča" in cerkveni pevski zbor.

Ker je čisti dobiček namenjen plemenitemu namenu, in ker je čas za pripravo jako kratek, zato lepo prosimo vse zavedne Chicaške Slovence, da vsi pridno agitirajo, da bomo imeli lepo udeležbo. Nihče naj ne ostane doma ta dan. Pokažimo se. da smo zavedni Slovenci in da ljubimo svojo staro domovino!

Najlažje se pride tja z "elevated" Douglas Park. Park je tik zadnje postaje te proge.

K obilni udeležbi vabi

ODBOR.

IZ SLOVENSKIH NASELBIN.

Cleveland, O. — Predragi urednik "Edinosti". V počitnih sem obiskal slovenske naselbine po državi Ill. Bil sem v mestu La Salle, De Pue, Oglesby, Peru in še par drugih. Bil sem tudi v vaši tiskarni v Chicagi. Prišedši nazaj v največjo slovensko metropolo Cleveland, našel sem zopet "Edinost" zraven pa mi je nekdo uštulil nek oglas J. R. Z. ali bolje "komunistično" propagando, v kateri silijo na neko veselico, češ, da so naši rojaki zatirani v domovini po kraljevi vladi. Gospod urednik pomislite, te nesramneže. Ali je naš narod zaklet? ali kaj je vzrok da ni narodnega prebujenja in zavednosti? Da imamo toliko število janičarjev in v tako majhnem narodu, kar ni za trl ošabni Nemec in kruti Madjar, Italijan, uničuje te propalice.

Iz slovenske Tracije bežijo Slovani, odkar je bila prideljena Grški, Italijani koljejo dnevno naše obmejne Slovence, Poljaki in Rusi se zopet pobijajo med seboj, toraj zopet Slovani, tako je tudi na Tesinškem. Iu drugih krajih in vendar naši komunisti ne vidijo druzega, kakor, ka ko bi pomagali tej peklenske sili, ka tera hoče iztrebiti naš slovanski živelj iz površja zemlje.

Ko sem bil še v rojstnem kraju, čital sem in slišal od svojih starišev o janičarjih, koliko grozovitejši so bili kot polnokrvni Turki. In vendar se še dobijo ljudje, ki sedajo tem zverem na limanice, in vpijejo allah il allah; v tem ko zametujejo naše svetinje.

Pod pretvezo osvoboditve izpod italijanske sužnosti bratov so nabirali denar po hišah posluževali so se vsakovrstnih pripomočkov, z lažmi o trgali denar iz žepov rojakov. In sedaj bodo in ga že rabijo v naravnost škodljive svrhe. Kupili so za nekaj nad milijon kron vredno tiskarno v svoje proti-narodne namene, posnemati hočejo Trockija, žida, da se bode naše ljudstvo zopet klalo med seboj.

Kadar čitam njih liste, vidim hujskanje in hujskanje, in vendar so ali bi vsaj morali časniki biti za poučevanje in ne samo razdiranje. Ali res ni pripomočka, da bi se zatrla škodljiva svojat? Da, še v katoliško jed noto so že zanesli ta smrad in okužili vse dobro.

Pošiljam Vam tukaj tudi sličivo našega vrlega župnika iz nepozabnega rojstnega kraja. Koliko je ta blagi duhovnik žrtvoval da je uredil župnijo Cerklje na Dolenjskem v kolikor mogoče med nami zemljani v dodro.

Konečno pozdravljam čitatelje "Edinosti" Vam gospod urednik pa želim mnogo napredka in poguma za širjenje prelepih načel: VERA — DOM — NAROD.

Joseph Zulich.

P. S. Prisrčno lepo se vam zahvalim za lepo mašno knjižico katero ste mi poslali po F. O.

Pismo g. A. Grdine, zastopnika ameriških Slovencev na orlovskem taboru v Mariboru.

New York, N. Y. — Ravno se odpravljamo na odhod, naj Vam še enkrat izrazim mojo zadovoljnost s katero odhajam; do zadnjega prejemam darove za "Orla", ko sem Vam poročal iz Clevelanda nisem bil gotov koliko bo skupnega denarja, na ladiji bom spravil skupaj pravi zapisnik in imenik. Vendar bode okroglo $1350.00 mogoče $1400.00. To je več kot smo pričakovali.

Da ste zdravi.

Anton Grdina.

So šle po "Good Time".

Nekaj naprednih mladih oženjenih Slovenskih žena se je peš napotilo od doma, zapustivši doma male otročičke svojim soprogom v oskrbo. Misleč same pri sebi da je v resnici nikjer tu na zemlji še bolj luštno za take mlade razposajenke, kakor tukaj na Ely, dasi so imele še preko mere tu v Ely "good time" mislile so, da bodo pa naukih naprej podivjakov našle paradiž tu na zemlji kjer bodo uživale vse sladnosti, ki si jih morejo izmisliti.

Ali njih nada se je zasukala naro be, še predno so si bile sveste sestale so se z good timom o osebi roke pravice", ki jih je spremljala tja, od koder so prišle. Kakšen je bil vsprejem si lahko draga čitateljica in čitatelj sam predstavlja, ta njih "good Time" se je spremenil v kisle kumare, pomešan z papriko, da jih gotovo "zgaga peče".

Draga čitateljica vprašam te, ali si že slišala da bi kedaj kakšna koli zver zapustila svoje mladiče v gnjezdu in šla daleč od njih, ne vmeneč se za njih. Mislim da ne! Ko se jim nevarnost bliža še svoje življenje žrtvujejo za svoje mladiče. Kako ptičica skrbi za svoje otroke, jih prehranjuje v lepem in grdem vremenu a ne zapustivši jih dokler so mladiči sami ne morejo iskati hrane. Človeško bitje pa, ki je vendar prejelo od svojih ljubih starišev krščansko vzgojo in podučeno v resnicah katoliške vere, se tako daleč spozabijo in stopijo v moralne nauke, da zapuste svoje male otročiče in svojega soproga, ki si z žuljevimi rokami trudi za obstanek svoje družine, da jo preživi. Namesto da bi bila svjemu možu zvesta in hvaležna ki je dober, mu vso to dobroto zlorabi. Da dragi rojak in čitatelj to so posledice raznih plesišč, kjer se pleše pozno v noč posebno v sobotah, v nedeljo se služba božja zanemari ali prespi z utrujenimi možgani in težko glavo od plesanja. Temu je treba narediti konec. "Katoliški Slovenec."

PISMO IZ STAREGA KRAJA.

Mrs A. S. iz Collinwood, O. je prejela sledeče pismo:

Velecenjena!

V imenu semiške dekl. Mar. družbe se Vam kar najtopleje zahvaljujem kot njen voditelj za velikodušen dar Vaš in Vaše sestre za naš novi venec oziroma za druge družbene potrebe. Silno sem bil vesel, da se še vedno zanimate za našo družbo. Videl sem iz tega, da trud za družbo ni zaman, če vzgoji take častilke Brezmadežne kot ste Ve in če tudi popolnoma drugačne razmere v novi domovini Vas niso nič spremenile. Vaša zelo pridna sestra Katka in nad vse skrbna in vneta že večletna predsnica Mar. družbe mi je pokazala lepo urejeni in ilustrirani list "Ave Maria", kjer sem z začudenjem videl naš družbeni oltar in naše igralke.

Čez tri dni, na Vnebohod, bomo obhajali 20 letnico M. družbe prav slavno. Dekleta že pridno pleto venvo mašo. Če Bog da lepo vreme, bo ce, da bo cerkev okrašena kot za noprav lepo.

Priporočam v molitev našo družbo. Bog Vama poverni.

Fr. Dimnišar.

PISMO IZ STAREGA KRAJA.

V Evropi pač še ne bo prišlo do pravega reda. Draginja je skoro še zmirom večja. Stranke se pa le med seboj prerekajo. Za 26. junija se vse pripravlja na prihod regenta Aleksandra. V Ljubljani bo kaj živahno tiste tri dni. Vsa društva se udeleže po deputacijah, vsi župani gredo v Ljubljano. — Ženstvo v Sloveniji je dne 8. junija dobilo volilno pravico za občine. To je regenta naredilo popularnega. — A zdaj, ko se obrav nava ženska volilna pravica v Belgradu za konstituanto, jo liberalne stranke priznavajo samo principijelno, a dejansko jim je nočejo dovoliti. V tem tiči le strah, da bo ženstvo v veliki večini volilo — krščansko. Zato pa liberalni demokrat zataji svoj princip. Iž tega vzroka forcirajo zdaj tudi ob sklepanju volilnega zakona "kancelparagraf," ki je v Nemčiji svoj čas kancelaria Bismarcka pripeljal v Kanoso. In mlada Jugoslavija si z njim tudi ne bo pridobila lavorik. Da bi le srečno prijadrala do konstituante in položila trdne temelje v smislu krščanstva, v duhu socialne pravičnosti!

Vojaška cenzura je odpravljena že 5. maja in sedaj bolj redno dohajajo pisma. Prej pa so se nekateri pritoževali, da vsebine niso dobili.

Dne 20 junija se je obhajala na Tirski gori tristoletnica romarske cerkve B. M. D. Novomeški prošt je pontificiral ob obilni asistenci. Zidali so cerkev oo cistercijani iz Zatične in povzdignili tudi ondi vinsko kulturo. Po opravilu je bil ženski tabor pred cerkvijo, kjer so se naše žene in mladenke vnemale za vero in narod.

Kakor je bil majnik lep in gorak, tako je junij deževen in hladen. Veliko krme se je pohabilo, ker ni mogoče sušiti, pa tudi druga letina ne bo tako dobra, kakor je sprva obetala.

Vse članke v "Ave Maria" vedno z večjim zanimanjem prebiram, veliko bosta koristila ondotnim rojakom.

"Edinost" gre dosledno naprej, ne bo še prepozno, uspeh ne bo izostal.

Vaš

Anton Žlogar.

Kanonik v Novem mestu.

ZANIMIVO PISMO.

Mr. Martin Žižek, prekmurski Slovenec nam je prinesel v uredništvo sledeče pismo svoje hčere, na katere ga opozarjamo zlasti vse Prekmurske Slovence. Pismo se glasi.

Pozdrav iz Prekmurja!

Ljubi oče! Najprvo vas lepo pozdravim in vam želim najlepše zdrav je od Gospoda Boga.

Nadalje se Vam iz dna mojega ljubečega srca lepo zahvalim za vse, kar ste nam poslali iz Amerike obleke in denarja. Jokali smo od veselja, ko smo bakso dobili in si razdelili, kar je bilo notri. Bog Vam stokrat plati.

Ali ne morem se vam pa zahvaliti še za najlepšo dobroto, katero ste mi učinili s tem, da ste mi naročili lepo knjigo "Ave Maria" in "Edinost". To je moje največje veselje. Saj s tem vidimo, da ne skrbiti samo za naš telesni temveč tudi za naš dušni blagor. Zato, dragi oče, lepo vas prosimo na pozabite nam naročiti še za drugo leto in se vam že naprej zato iz srca lepo zahvalim. Iz srca lepo pozdravimo gospoda očeta Zakrajšeka in celo uredništvo "Ave Maria"" in "Edinosti". Iz hvaležnosti do Ave Maria ostanem jim zvesta prijateljica v tem veselem Prekmurju.

Veronika Žižek.

Čerensovci. Prekmurje.

NONPARTISAN LEAGUE.

Po severno zapadnih državah razplela je nova politična organizacija Nonpartisan League živahno agitacijo. Tudi med našimi slov. delavci in farmarji so bili agentje te lige pridno na delu in jo širili.

Ta organizacija je bila ustanovljena v North Dakoti in je pod vodstvom nekega Townleya.

Ta organizacija ima lepo ime da je non-partisan, to je nepristranska, vendar pa ni nobena druga stranka bolj "strankarska", kakor je ravno ta Nonpartisan league in sicer strašno rdeče barve je. Več škofov severozapadnih škofij, tako tudi Duluthski in North Dakotski, so izdali posebna pisma v katerih svare katoliške farmarje in delavce pred to ligo. Ta liga je strogo radikalna in socialistiška in se je na svoji konvenciji v Mineapolisu izrekla za popolni Marksovi socializem.

* * *

Marksov socializem je pa

*

..1. **proti vsaki osebni lastnini,** to je nihče ne sme ničesar imeti, temveč je vse državna last. Farmar, ki pristopi k tej ligi, je dosledno proti lastni svoji farmi, je za to, da mu stranka vzame farmo, jo da državi on je pa samo hlapec na "lastni" farmi. Država pa ga kot "hlapca" lahko spodi s farme in jo da drugemu. To je Marksov socializem, kateremu hoče non partisan league pomagati do zmage tuv Ameriki.

2. **Mak. social. je za svobodno ljubezen,** toraj za odpravo zakona. Vse kar rodi ali donaša kak dobiček, je državna skupna last, toraj tudi žena. In na Marksov socializem je sezidana "non partisan league". Mož ki pristopi k tej ligi ali ki voli za njene kandidate pomaga s tem na noge močem, ki bodo naredili iz njegove žene in njegovih hčera same — vlačuge.

3. **Mrksov socializem je za odpravo vsake vere.** Cerkev in vse cerkveno premoženje se mora obtežiti s 1000% taksami, da se tako uniči vse cerkve, vse cerkvnee zavode. Farmar ali delavec, ki voli s to stranko je toliko kakor da bi pomagal, da pridejo do moči oni možje, ki bodo naredili iz njegove cerkve, za katero je on prispeval svoje krvave žulje, navadne plesne dvorane, moiving picture shol-e, skladišča ali pa še kaj hujšega. Zato slovenski farmarji in delavci pomislite, h kakšni ligi pristopite in komu daste svoje ime, vzlasti s kom volite.

Amerikanski škofje se ne mešajo v politiko. Če so pa sedaj vendar dvignili svoj svareči glas, verjemite jim. Bojte se krivih prerokav, ki prihajajo k vam v ovčji obleki kakih "non partisan" ali "labor" ali "farmar" league.

KOLIK STRAH IMAJO.

Da bi se delegatje ne pomudili v "zastrupljeni" Chicagi, da bi ne i-zvedeli kaj resnice o krasnem delovanju nekaterih uradnikov, se morajo vsi delegatje registrirati že v sobo to popoldne in v nedeljo dopoldne morajo biti lepo pridni in biti pri sv. maši. V nedeljo popoldne bode pa časa dovolj, da se jim nasuje v oči peska, ali pa tiste moke, katero je vlada Z. D. pobrala nekemu predsedniku(?) ker jo je pred lačnimi rojaki skrival in hotel izkoriščati .....

Kdor ima slabo vest .....

Jugoslavije gospodarski položaj.

Jugoslovanski finančni minister Kosta Stojanovič je rekel v Parizu zastopniku lista "Information": Da si je opomogel naš denar na svetovnem trgu, se imamo zahvaliti dobri letini in velikem številu pitanih prešičev in množini drugih pridelkov, ki jih moremo postaviti na trg v inozemstvo. Za prehrano doma imamo živil dovolj. Na svetovnem trgu bo kmalu naš dinar eden najdražjeh novcev. Vvažali bomo pa le najpotrebnejše reči. Izvozili bomo dvakrat do trikrat več, nega vvažali. Zato bo naš denar ohranil svojo lepo vrednost. Poljske pridelke, posušeno sadje, meso, obdelan les in drugo, kar imamo odveč cenimo na 4 milijarde. Kar pa potrebujemo iz tujine, je vredno 1 milijardo. Carina se bo plačala v dinarjih.

Jugoslovansko poslaništvo v Washingtonu poroča k dogodku v Splitu.

Split, 12. julija. Na godovni dan kralja Petra sta dva italijanska podčastnika strgala hrvatsko zastavo z neke hiše in jo odnesla na italijansko ladjo "Puglia". To dejanje je izvalo med ljudstvom veliko ogorčenje, ki je pelo narodne pesmi in manifestiralo za Jugoslavijo v pristanišču. Na to je iz vojne ladje priplul čoln, v katerem so bili italijanski vojaki. Le-ti so streljali na množico in ranili nekaj oseb. Jugoslovansko orožništvo je strele vrnilo in ubilo fragetnega kapetana Djuli-ja, ranilo kapetana vojne ladje Puglia, dva častnika in nekaj mornarjev.

Nekaj ranjenih Splitčanov je umrlo.

Volilni red v Jugoslaviji.

Po novem volilnem redu bo Slovenija s Prekmurjem imela 2 volilna okrožja, Hrvatska, Slovenija in Medjemurje 8 volilnih okrožji, Bosna in Hercugovina pa 6, Črnagora 1, Bačka 3, Banat 3, Dalmacija 2. Srbija 29.

Na 30 tisoč prebivalcev pride en poslanec.

BOGATA JUGOSLAVIJA.

V Parizu izhajajoč list "L'Ekonomiste Slave" prinaša izpod peresa ruskega časnikarja A. Svjetlovča članek o jugoslovanskem narodnem gospodarstvu, iz česar posnemamo sledeče: Jugoslavija ima zelo znatna naravna bogastva: njeni premogovniki so tako obilni da ne zadostujejo samo domačin potrebam, ampak oddajajo lahko velike količine inozemstvu.

Celotna produkcija premoga je l. 1919 znašala 2 milijona 424 tisoč ton. Bosna in Hercugovina pa 674 tisoč ton. Ta produkcija pa je vsled vojske za 35 odstatkov manjša nego pred vojno. Geologiške preiskave so dognale v Jugoslaviji bogata ležišča železa, cinka, svinca, bakra, bismuta merkurja, antimona, soli in manganovca in celo zlata. Seveda je sedaj rudarstvo še v povojih. — Treba bo velikega pritoka kapitala in podjetnega duha, da se bodo odprla Evropi ta ne še zadostno izkoriščena bogastva.

Bosna in SSrbija sta pokriti s silnimi hrastovimi, bukovimi in jelovimi gozbi. Ugodno razpredeni vodni toki omogočujejo lehko in cenino odpremo posekanega lesa. Podonavje in Dalmacija sta bogati na cementu.

Ruski inžinir M. R. Vinda je odkril v zagrebški okolici pred nekaj meseci naftine vrelce, ki obljubujejo bogate množine tega goriva.

Tekstilna obrtnija ima na razpolago velike množine volne, posebno v Srbiji. Sedaj se za enkrat to blago izvaža v Čeho-Slovaško, ker doma primankuje še tovarn, za izdelovanje volnenega blaga.

Člankar pravi: Kdor je poznal Rusijo pred njenim razvojem v gospodarskem oziru, predno je nastopil Witte s svojim poskusom industrializacije, bo gotovo iznenaden nad frapantno podobnostjo današnje Jugoslavije z Rusijo iz l. 1890: ista ogromna naravna bogastva, isto pomanjkanje kapitala, prevoznih sredstev in industrijske organizacije. Ista obilnost surovin in ista potreba po izdelkih.

Jugolavija je kakor pomanjšana slika Rusije pred Witte-jem. Samo ena črta doči te dve deželi, sorodni po jeziku in kulturni in sicer to, da je Jugoslavija demokratična država in ima za podlago svojega poljskega gospodarstva malo posest: Rusija pred Witte-je mje bila pa avtokratična država, ki je teljila na kmetski zadrugi.

To sta bili dve okoliščini, ki sta ovirali Witte-ja, da ni mogel izvesti svoje delo in dvigniti industrizacijo Rusije na Višino.

Naj bo Jugoslavija v tem pogledu srečnejša.

Jugoslovansko poslaništvo v Washingtonu javlja.

Z dnem 13. julija t. l. — Beograd 10 junija: Koncem protestnega zborovanja povodom bombardiranja Valone od strani Italijanov, je nekaj tisoč prebivalcev v Korči v Albaniji dalo duška svojim simpatijam pred jugoslovanskim konzulatom v Korči in vsklikalo: Živela Jugoslavija! Predsednik občine je izročil konzulatu prepis listine, s katero se prosi francosko vlado za posredovanje.

Iz Zagreba potom jugoslov. konzulata v Washingtonu javljajo, da je 11. julija krožil nad mestom italijanski letalec. Naši letalci so se spustili z njim v boj. V naslednji noči je neko letalo sedlo pri Cvekaj (?) na Slovenski zemlji na tla. Misli se, da je to isto letalo, ki je krožilo nad Zagrebom. Zajeta sta dva italijanska častnika.

SLOVENSKI TRGOVCI OGLAŠAJTE SVOJA PODJETJA V "EDINOSTI".

PRIMITE TATU.

(Nadaljevanje.)

Zdaj nam pa enkrat povejte in na štejte, koliko je duhovski stan kmečkemu škodoval! Koliko kmetov sta cerkev in duhovnik ob posestvo pri pravila in njih otroke po svetu pognala? Morda zaradi tiste uboge bire? Ali zaradi radovoljnih darov, ki ste jih cerkvi dali? Povomimo celo, nja cerkvi (potom konkurence) kak da bi bil zaradi prisiljenega plačeva grunt propadel. O, kje! — Pač pa zaradi nekaj drugega! Ne cerkev in farovž, ampak — oštarija, ta je tista, ki kmeta spravlja ob zemljo in dom ter njegove otroke poganja po svetu. Tam, tam — v oštariji in ne v farovž — iščite črva, ki gloda steber kmečkega stanu, pijavko, ki mu pije srčno kri! Šteje grute, koliko je bilo prodanih zaradi gostiln! Našteli jih boste no stotine, v čelo domovini na tisoče. Štejte može in fante, ki jih je gostilna spravla v prezgodnj grob; štejte pretepe in poboje, ki so bili po gostilnah in okoli gostiln; štejte žene, ki jokajo zaradi gostiln; štejte otroke, ki so zanemarjeni telesno in dušno in ki so prišli ob dom zaradi gostiln. Potem pa primerjajte s tem to, kar je farovž ljudem hudega napravil Slabe gostilne — te so zlo in poguba našega ljudstva. Slabe gostilne so zbirališča vsega zla. Tam se opravlja, zabavlja, preklinja, kvarta, čistost prodaja. Sama da piješ in pla čistost prodaja, kujejo načrti zoper cerkev in zoper vse dobro. Samo da piješ in plačaš, potem smeš vse, kar hočeš. Za denar vse! Kake laži se tam spletajo, živo kaže "Objava.- Trebelnega glej stran 2[illegible]). Seveda je gostilničar zraven. Kje drugod kakor v gostilni so se skuhale tiste laži in tisti dopisi! Niso vse gostilne sla be, ampak veliko jih je. Le tiste gos tilne so poštene, ki služijo res pravi potrebi ljudstva, katero potrebuje okrepčila, in v katerih je vest prva, potem šele denar, v katerih se za no ben denar ne dobi in ne dovoli nič napačnega, kjer ne dajajo pijancem in opitim ljudem pijače, kjer ne trpe ne preklinjevanja in kvartanja, ne opravljanja in zabavljanja zoper poštene ljudi in reči, in kjer ne daja jo mladim ljudem prilike o razbrzdanosti. Tri četrtine gostiln bi morali odpraviti, ko bi imela država res pravo skrb za blagor ljudstva. (Seveda se to ne more narediti čez noč, ampak polagoma.' Potrebne in pošte ne naj ostanejo; vse one pa, ki le sesavanju in zapeljevanju ljudstva služije in ne resnični potrebi, ampak le iz kvarjenju mladine naj bi izginile — pa bi bilo bolje za kmeta, za dedavca, za njih žene in otroke, za ves narod! Ne bojte se, Dolenjci in drugi slovenski vinogradniki! Nič strahu! Vaše vino bomo še vedno lahko popili. Odpravite žganje) Umetno narejen alkohol), ki ga ni prav nič potreba, ker je naravnega (vina) dosti, odpravite pivo (istotako umetno trabiciran alkohol, katerega smo Slovenci večinoma nemškega pili (Puntigam, Reininghaus, Dreher, Union itd.) in za katero nemško pivo smo izdali pred vojsko Slovenci Nemcem najmanj 10 milijonov na leto, da so nas ložje ponemčili. To so vaši konkurentje, vaši škodljivci, vi vinščaki! Tem vrata pokazati, in naš domači pošteni vinski pridelek se bo vedno lahko razpečal. Samo ko bi poskusili enkrat s temi našimi za htevami, bi videli, če bi ne bilo v vsakem oziru bolje za naše ljudstvo; ne le manj greha, manj pijanosti in razuzdanoscti, manj prepira in pretepov, manj bolezni in prezgodnjih smrti, manj solza in žalosti, ampak tudi manj revščine in beračije, več denarja in blagostanja, bolj trdne kmetije, boljša hrana in obleka, več sreče in miru, vež zadovoljnosti in pravega veselja. Zato pa menimo, da bi bil mesto klica: Proč s farrji! bolj praktičen klic: Proč z oštarijami!

Ne pravimo: proč z birti! ampak le: Proč z nepotrebnimi gostilnami! kajti osebno ne želimo nikomur nič hudega, vem le dobro. Le vsi ljudje naj žive in dobro žive! A ti ljudje bi se lahko oprijeli kakega bolj koristnega obrta (produktivnega) poklica, pa bi zaslužili vse naše priznanje in spoštovanje. Če nepristransko sodijo, morajo sami priznati in tudi priznavajo, kar vidi vsak človek, da je gostiln — po milosti avstrijske vlade preveč, veliko preveč. Vsak človek zdravih oči in zdravega razuma to vidi, samo avstrijska vlada tega ni uvidela. Z nobeno rečjo nas ni tako bogato obdarila kakor z oštarijami. Mislila si je: Le pijte, nemmni Slovenci, boste prej potonili! Če pa nočemo samo zoper staro Avstrijo zabavljati, ampak kar boljšega narediti, se mora v tem oziru v naši državi temeljito prenarediti, — če ne pa smo in stanemo taki nazadnjaki, kakor smo bili v Avstriji! Dobrim gostilnam čast, vse slabe proč!

Dokler bo toliko gostiln in pijančevanja, tudi z resnično izobrazbo našega ljudstva ne bomo nikamor daleč prišli. Tudi šole nam ne bojo dosti pomagale. Ali ne vidite, koliko je med nami sirovosti kljub toliko šolam? Največjo zaslugo za to sirovost ima pijača in gostilna. Kdaj pa ljudje zlasti razgrajajo, kakor ko imajo preveč pijače? Slabe gostilne podirajo to, kar zidata cerkev in šola. Komur je kaj za izobrazbo naroda, mora biti za to, da se število gostiln skrči na resnično potrebo. V Ameriki jih bodo ravno zaprli 300.000.

Zdaj smo videli kdo kmetu več škoduje: farovž ali oštarija. So še drugi vzroki, ki nam povedo, da nove kmečke stranke v tej obliki ni rodila potreba. Naj sodi kdo o bivšem deželnem odboru kranjskem, kakor hoče — nismo bili zadnja leta z njim prijatelji — a enega mu tudi nasprotnik ne more odrekati; Za kmeta je storil kar je v svojem področju mogel. Celo lastni pristaši so mu očitali, da nima smisla za umetnost in podobne reči, da vidi samo bike in krave, hleve in svinje, pašnike in pla nine, mlekarne in druge kmečke po trebe. Pritegnil je v deželno službo vsake vrste kmetijske strokovnjake. Koliko je napravil cest, vodovodov in vodnjakov, koliko naredil za zbolj šanje živinoreje; vsak kmet ki je napravil modern hlev, je dobil podporo. Za ženske je napravil gospodinjske tečaje. (Več o tem pove knjižica "Dejanja govore", ko je sestavil rajni dr. Krek.) Slovenska ljudska stran ka je bila prva kmečka stranka. Tudi v državnem zboru se je za kmeta potegovala, kar je mogla. Če ni mog la zanj več storiti, je bila temu vzrok višja sila — kapitalizem, o katerem še pozneje nekaj spregovorimo. Ta, kmetje, ta je vaš sovrožnik, a ne duhovnik! — Kako odločno pa trdimo, da je ta tranka prava, ker sloni na krščanstvu, ravno tako in še bolj od ločno po obsojamo — in smo že dav no obsojali — kar je bilo v stranki napačnega, ker se krščanska načela niso prav izvajala. Zato pa je prav, da se stranka izčisti in da se času primerno preustriji. Prav, da se vrže ob tla vsak absolutizem (samovlado posameznikov): prav, da stopi na noge kmet; prav, da ima zadnji bajtar in delavec v stranki toliko be sede kakor vsak gospod — obrit ali bradat. V cerkvi ima besedo samo duhovnik in si je ne da vzeti, v politi ki pa vsak! Ne kdo kaj reče, ampak kaj pove, to se vpraša.

(Dalje prihodnjič.)

Washington, D. C. — Zastopstvo urada za imigracijo naturalizacijo se je podalo pred senat. Tu je govoril najprej Dr. Shiels:

"Naprej moramo gledati na to, da pokažemo priseljencu, da je dobrodošel. Treba je, da mu pomagamo, da se pouči o deželi in da ga branimo, da ga nihče ne zlorabi. Povdarjal je, da se mu mora dati več prilike, da se izobrazi.

Joseph Mayper je povdarjal, da se mora od priseljenca zahtevati več izobrazbe, predno dobi državljanske pravice, da naj se priče izpuste, kakor tudi različne prošnje. Zahteval je tudi, da ni treba, da bi prosilec znal proklamacijo neodvisnosti in sodišče naj bi bilo bližje prosilčevega doma.

Louis Marshall je povdarjal, da bi se ne smelo nikogar dopustiti v Ameriko, kdor si ne zna svojega kruha služiti, ali če ni pri pravi pameti. Posebno naj bi se ne dopustilo nobenih anarhistov in drugih rogoviležev.. Vemo da je ta dežela napredova le zavoljo imigrantov, da bi ne postali narod, kakoršen smo, če bi ne bilo teh mož in žen ki hočejo tu ustanoviti si svoj nov dom. Čas je, da razumemo imigrantove razmere in njegovo dušno stanje. Treba je postav, ki bodo branile dobre preseljence in zavračevale slabe. Treba jih je seznaniti z ameriškim ljudstvom in in jih braniti pred zlorabo. Rekel je, da sedanje postave o izobraženosti niso pametne. "Naseljenci so koristni" Čeprav ne znajo pisati in brati, vseeno lahko delajo. Po razumu bi jih morali soditi, če so opravičeni do državjanstva. Če pa hoče kdo priti sem in delati, zato mu ni treba skušnje. Človek ki lahko goljufa v več jezikih vseeno lahko pride sem."

New York, — Jakob Ginsburg je imel govor pred narodno imigracijsko konferenco in je rekel, da časniki, tiskani v tujih jezikih, ne širijo samo amerikanizma ampak razširjajo tudi amerikanske ideje; rekel je tudi da ni nikoli mogoče poamerikaniti tujcev brez časopisov v tujem jeziku.

"Našim nasprotnikom se zdi čudno, da ne gre skupaj — tujejezični list in amerikanizacija. Nad dvajset predlogov je v kongresu, da bi zatrli tujejezične liste v Ameriki. Zakaj? Ker mislijo, da tujci ne morejo postati Amerikanci, dokler imajo tuje liste.

Ameriški tujejezični listi so storili več za Amerikanizacijo, kakor angleški. To ima svoj vzrok. Če hočeš s človekom govoriti, moraš govoriti z njim v jeziku, katerega razume. Angleško ne morete govoriti s človekom ki je šele prišel na naše obali. Lahko še toliko govorite o patriotizmu, če pa ne razume besede. Zato je treba, da čuje svoj jezik. To delo opravlja časopisje.

Vsak tujec najde časopis v svojem jeziku. Z malimi izjemami, take izjeme so tudi pri anglexkih časopisih, so tuji časopisi lojalni. Njihov namen je, da uče tujca amerikanizacijo. Novodošleci potrebujejo pouka, pravega pouka; tega dobe po svojih časopisih. Tuji jeziki pa ne samo amerikanizujejo tujce, ampak pošljejo glas o amerikanizaciji tudi v tuje kraje. Prve nazore dobi tujec po časopisih, pisanem v tujem jeziku.

Tujec povzdiguje Ameriko v pismih svojim prijateljem in jim pošilja svoje časopise. Po pismih in časopisih čuje delavec v Evropi o Ameriki, njeni prostosti in epih prilikah.

Ravno zavoljo tega je prišlo toliko milijonov tujcev do naših obal, ker so brali o Ameriki v svojem last nem jeziku. Če vse to ne pomaga k amerikanizaciji, potem sploh ničesar ne vem. Ravno zavoljo teh časopisov je Amerika tako spoštovana v drugih delih sveta."

Če damo priseljencu pravice, bo storil tudi svojo dolžnost do države.

Pravice za nedržavljane pa so čud ne. Mr. Brearley je rekel: "V Nebraski ne sme iti nobeden nedržavljan na nobeno sejo, če ni verska ali društvena. o Oreganu ne sme čitati lista v materinem jeziku; v Wyomingu ne sme biti voditelj po gorah; v Michiganu ne sme biti brivec; v Georgiji ne prodajalec na cesti; v Tennesse lovec, Teksasu, Washingtonu in Ohio ne sme prodajati rib; v Arizoni se kaznjuje s $1.000 dolarjev, šest mesecev ječe ali obema, če bi ho tel dobiti delo pri javnih napravah.

Nekatere postave so naravnost krivične, ker omejujejo naravne pravice. Vsaka nespametna postava ima slab vpljiv na tujca.

Te probleme bo treba preštudirati. Občutki, katere dobi priseljenec prve tedne, so neizbrisni; posledice se tudi pokažejo. Javnost se mora navzeti tega duha, da bo pravičnost ravnala s tujezemcem.

Tujec, ki hoče ostati tu, mora imeti priliko spoznati svoje dolžnosti. Dober zgled in pouk morda vzame veiko časa in potrpežljivosti, a sado vi se pokažejo. Med vojsko je bilo izmed 3,664.000 mož v ameriški armadi 3000.000 Italijanov, 200.00 Poljakov 165.000 Judov, 100.000 Skandinavcev, 60.000 Grkov, 50.000 Čeho Slovakov, 20.000 Rusov, 20.000 Jugoslovanov, 10.000 Litvincev in še drugih, tako, da je bilo nad en milijon na tujem rojenih vojakov. 414.389 tujcev ni hotelo biti izvzetih pri prvem žrebanju in so se prostovoljno priglasili k vojakom. V zapisniku nemškega častnika je stalo sledeče: "Le malo vojakov s katerim pridemo skupaj, so pravi Amerikanci; večinoma so Nemci, Nizozemci in Italijani.-'

Če bomo s tujcem pravično ravnali, mu dali tudi pravice in ne samo dolžnosti, bo gotovo storil svojo dolžnost.-'

Na Španskem je umrla Evgenija, bivša francoska cesarica v 94 letu svoje starosti Rodom Španjolka iz grofovske hiše Montijo je očarala s svojo lepoto Francoze, in si pridobila njih srca, ko je v smrtni nevarnosti pred zaroto Orsinijevo bando, ki je ranila njenega moža Napoleona III., ostala mirna.

Na politiško življenje tedanjih časov je imela velik vpliv; njej so pripisovali krivdo nad izbruhom vojske mej Francozi in Nemci l. 1870. "To je moja vojska", je baje vskliknila ob začetku bojev.

Po polomu francoskega cesarstva je bežala na Angleško in imela od takrat nemirno življenje, ki je je porabila za neutrudljivo popotovanje po svetu. Od časa do časa se je vračala v Pariz, kjer je od širše množice nepoznana sanjala na krajih svoje cesarske slave o minljivi zemeljski sreči.

Društvo Sv. Cirila in Metoda, št. 18 SDZ.

V društvo se sprejemajo člani od 16 do 5. leta. — Posmrtnina se plača $150.00, $300.00, $500.00 in $1000.00, za kolikor se hoče zavarovati. — Rojaki! Ne odlašajte in takoj pristopite k našemu društvu. — Za pojasnila vprašajte naše uradnike. — Predsednik Josef Zakrajšek, podpredsednik John Jaksic, tajnik, John Vidervol, zapisnikar Jos. B. Zaversnik, blagajnik Anton Bašča, nadzornike, Anton Kozelj, Anton Strniša, Viktor Kompare, Zdravnik, Dr. J. M. Seliskar, Vratar, John Peterlin, Sprevoditelj, Jos. Zakrajšek ml., Zastavonoša, Alojz Somrak.

Društvo zboruje vsako drugo nedeljo v mesecu ob 2. uri v šolski dvorani.

Društvo Sv. Frančiška Seraf. G. S. K. Jednote ima svoje seje vsako drugo soboto v mesecu na 2 St. Mark's Place, New York, N. Y. Sprejema člane od 16—50 leta za zavarovalnino $250.00, $500.00 in $1000.00 in bolniško podporo. Zavedni rojaki, pristopite k temu prekoristnemu društvu, ki je eno izmed najagilnejših v New Yorku.

VAŠA OBLEKA

bo zgledala kot nova ako jo prinesete nam čistiti, barvati ali popraviti. Mi tudi Vašo staro obleko prenaredimo po novi modi.

FRANK'S DRY CLEANINC CO.

Telefon: Central in Rosedale 5694

Delavnica in urad

1361 EAST 55th ST.

nasproti Lake Shore Banke.

COLLINWOOD — PODRUŽNICA

15513 WATERLOO RD.

Severova zdravila vzdržujejo zdravje v družinah.

Natresite ga v svoje čevlje.

Da dosežete za svoje boleče, žgoče in srbeče noge zaželjen komfort, in da ustavite neprijetno potenje in duh, ki nastaja iz tega, natresite v svoje čevlje in nogavice

Severa's Foot Powder

(Severov Prašek za noge). Ta prašek pomaga, če vas bole noge, suši vlago in drži vaše noge suhe in v komfortu. Dobite ga pri vašem lekarju. Cena 25c in 1c davka.

W. F. SEVERA CO.
CEDAR RAPIDS, IOWA

Telefon: Canal 6319.

MATH KREMESEC

mesar

Priporoča Slovencem in Hrvatom mojo dobro in okusno mesnico.

Vsaki dan sveže meso, kakor tudi

— prave kranjske klobase —

doma delane vedno na razpolago.

1912 W. 22nd St., Chicago, Ill.

HITRA POMOČ

Oslabelost vsled pretežkega dela, izdelanost, okoreli sklepi in mišice, slaboten hrbet, pretegnjenje iz izpahnenje, temu ja lehko hitro odpomoči s takojšnjo uporabo

PAIN-EXPELLERJA

"Prijatelja v potrebi"

Družine, ki so enkrat spoznale njegovo zdravilno moč, ne bodo več brez njega. Samo en Pain-Expeller je, in v vaše varstvo je opremljen z našo tvorniško znamko

SIDROM

Če nima zavojček te tvorniške znamke, ni pristen in ga zavrnite. 35 in 70 centov v vseh lekarnah ali pa pri

F. AD. RICHTER & CO.,

BUSH TERMINAL BUILDING NO. 5

Cor. 3rd Ave. & 35th Street BOROUGH OF BROOKLYN, NEW YORK CITY

PODPIRAJTE MOŽA, KI VAS PODPIRA.

FRANK SUHADOLNIK

veliko stori za "Ave Maria" in "Edinost," zato ker je navdušen za katoliški tisk.

On je zastopnik za ta dva lista.

Rojaki, ali ne mislite, da tak mož zasluži, da kupujete pri njem on ima VELIKO ZALOGO OBUVAL.

Ljubeznjiva in točna postrežba

6107 St. Clair Ave. CLEVELAND, OHIO.

EDINOST.

Neodvisen dvotednik jugoslovanskih delavcev v Ameriki.

NASLOV:

Edinost Publishing Company.

1849 W. 22nd St. Telephone Canal 98. . . . . Chicago, Ill.

ADVERTISING RATES ON APPLICATION.

Published Weekly and Semi-Weekly in alternate Weeks by Edinost Publishing Co., 1849 W. 22nd St., Chicago, Ill.

Entered as second-class matter Oct. 11, 1919, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

POSLEDICA SLABIH DELAVSKIH VODITEJEV.

Organizovano delavstvo ima smolo pri svojih delavskih voditeljih. Večkrat gledajo ti delavski voditelji le na svojo korist in jemljejo delavstvu dobro ime.

"Ubrella Mike," zastopnik električarjev je najnovejši zgled. Ta je odgovoren, da električni vozovi niso vozili zadnje dni v Chicago. Iz sodnijskih zapisnikov in drugih virov je razvidno, da človek ne zastopa delavstvo, ampak samega sebe. Bil je obojen na eno leto ječe in $5.000 kazni, ker je vzel od priče $500 za dovoljenje, da se sme napraviti gotova električna sprememna in od druge priče v isti namen $3.000. Nekdo drugi zopet priča, da je Boyle prejel -20,000, da ne bo nikake stavke pri neki zgradbi, tačas, ko ni bilo nikake nevarnosti.

Večina organizovanega delavstva ne simpatizuje z njim, ker rabijo zdrav razum. Upamo, da bo prišel čas, ko se bo delavstvo otreslo teh pijavk iz svojih vrst.

KRAVE REDE Z ŽAGANJEM.

Dobivanje krme na farmah je zelo napredovalo zadnja leta. K temu o pripomogle raziskave v laboratorjih in poskusi na farmah.

Če bi kdo rekel nekdaj, da se da žaganje spremeniti v mleko bi se mu bili smejali. Pripovedujejo, da je farmar dal kravi žaganje in ji nataknil zelena očala, da je krava mislila, da je travo. Ko se je ravno navadila te hrane, je poginila.

Wisconsinski kolegij za poljedelstvo poroča, da rede krave z žaganjem, kateremu so primešane razne kemične snovi. Tri krave so dobile 30 delov hidrolizovanega žaganja, 40 delov ječmena, 30 delov pšeničnih otrobov in 15 delov lanenega semena ter so dajale toliko mleka, kakor druge krave.

Stvar je gotova, krave rede z žaganjem. To je gotovo napredek s to novico pa prihaja druga, namreč, da mnogo farmarski okraji v Illinois zgubljajo na prebivalstvu.

VOJSKA IN INDUSTRIJA.

Mnogi pozabljajo, da imajo današnje vojske vzrok v industriji; različne polti, bela, črna, rudeča, rumena, še niso zadosten vzrok za vojno. Pod vsako kožo je želodec, ki ima enake lastnosti pri vseh ljudeh, kar je navadno vzrok vojne. Človeški tek je zelo važna stvar.

Vojske nastanejo iz resničnega gladu ali iz strahu pred gladom. Zadnja vojska je izrodek industrijalnega boja zadnjih dvesto let. Prihodnje vojske ne bodo nastale toliko zaradi različne polti, kakor med različnimi industrijalnimi skupinami.

Polt ali narodnost gotovo igra velikansko vlogo, ni pa neposreden vzrok za vojsko. Različne polti se bojujejo med seboj ne toliko zaradi narodne razlike, ampak, ker hočejo imeti iste ekonomske ugodnosti. Ker so različne, se ne mešajo, ampak, ker rabijo isti prostor, in isto trgovino.

Kadar imajo rudeča, črna in rumena pot iste ekonomske potrebščine in industrijalno moč, za kompeticijo, tedaj postanejo nevarne. Rumena pol je že prišla na stališče moderne civilizacije, kjer je industrija razvita; zato se mora razširiti, kompeticija nastane z belimi za deželo in hrano. Rumena polt napreduje le zato, ker jo k temu sili industrijalna potreba.

CHICAŠKE NOVICE.

Velika nesreča bi se bila kmalu zgodila zadnjo nedeljo izletnikom "Jugoslav Republican Club" pod vodstvom Mr. Martina Lauriča. Ko so se peljali na več "truckih" okrog bloka, da se pokažejo in so motili službo božjo z igranjem harmonike pod cerkvenimi okni, kar je proti postavno, da je moral pridigar ukazati zapreti cerkvena okna, in so prišli na 22. cesti blizu cerkve, prišla je kara in zadela v prvi truk ter ga razbila. Vsi, ki so bili na "truku" so padali na tla. Le sreči je pripisovati, da se ni nihče ubil. Poklicali so hitro ambulanco, vend arni bilo sile. Z voza je padla tudi Mrs. Laurič in deček Kral, ki si je prebil ustnico.

"Beach party" našega Mlad. Kluba sv. Štefana preteklo nedeljo popoldan se je prav dobro obnesel.

Poročila sta se 17. maja Ma. Mat. Štukel in Jolieta in Miss Zunič iz Calumeta. Bilo srečno.!

V nedeljo popoldne vsi Chicaški Slovenni v Maksov park na izlet Chikaških Združenih Društev za ollovski sklad! Nihče naj ne ostane doma! Vse "Elevated" vlaki "Douglas Park" vodijo tja in sicer je park tik zadnje postaje. Nastopila bosta tudi pevska zbora "Soča" in Cerkveni pevski zbor." Za obilno zabavo bode preskrbljeno.

Naš g. župnik se je vrnil iz severne Minn., kjer je imel sv. misijon. Marsikaj zanimivega je povedal. Ja ko je pohvalil naše slovenske farmar je v Greaney, Minn.

Kam greš v nedeljo popoldne:

I. kam? V Marksov park v Cicero na piknik!

STAVKA CESTNE ŽELEZNICE KONČANA.

V nedeljo ob tričetrt na pet popoldne se je končala stavka ne električni železnici. Izgubili so delavci. Ob sedmih zvečer so se vrnili na delo vsi, ki delajo po noči.

Poskušal vstreliti Hindenburga.

Nek neznanec je prišel 13. julija k Hindenburgu v sobo in vstrelil na njega. Mož ni zadel; takoj nota je zbežal.

Mislijo, da je nasilnež bil navaden ropar.

ŠIRITE LIST "EDINOST".

DENAR V STARO DOMOVINO.

Ako hočete varno in zanesljivo poslati denar v staro domovino opozarjamo na oglas Narodne banke Kraljestva SHS v Beogradu. Tu čitate, da priporoča banka in po nji Jugoslovansko poslaništvo iz Washingtona, da

POŠLJITE DENAR DOMOV V ČEKIH in

po nas, ki smo uradni zastopniki American Eksprss Co.

Veliko rojakov je bilo že opeharjenih za večje vote, ker so zaupali raznim zakotnim agentom svoj denar.

Zato rojaki, ki pošiljate denar domov, obrnite se s zaupanjem na nas. Naše demarne zveze z največjimi in najzanesljivimi bankami vam jamčimo točno pošiljanje denarja.

VELIKI TRGOVCI NE PUSTE PREMOGA V CHICAGO

Zastopniki osemdesetih železnic so bili klicani na odgovor, da razlože, zakaj stoji na tisoče vozov praznih, med tem, ko primanjkuje premoga. Rečeno je bilo, da pride preveč premoga v Chicago, kakor kedaj prej v zgodovini, a veletrgovci pošiljajo drugam po špekulacijskih norodnih železnicah je bilo naročeno, da se vozovi takoj pošljejo k premogokopom v Illinois in Indiano, kjer delavci ne delajo niti polovico časa.

Meddržavni trgovski odbor je kriv, da ne pride sploh nič premoga od vzhoda, kakor navadno, tako je Chicago odvisno samo od premoga, katerega skupljejo v okolici. Predsedniku Wilsonu so natanjčno razložili razmere v premogovnih okrajih.

V So. Chicagi bodo nehali kleti po telefonu.

Več pritožb se je čulo, da trgovci v So. Chicagi tako kolnejo po telefonu, da se skoro žice trgajo. Pravijo, da bo sedaj tega konec. Operatorce so imele domačo zabavo, kamor so povabile tudi nekatere trgovce. Dekletom so se možje tako dopadli, da so se glasno čudile, kako da taki možje tako kolnejo. Zato so trgovci sklenili, da ne bodo več kleli.

Možata ali častna kletev gotovo ni.

ŠIRITE LIST "EDINOST".

V ZALOGI "AVE MARIA" IMAMO SLEDEČE KNJIGE.

MOLITVENIKI:

O sv. deželi, povest 1.00
Salamonovi rudniki. Roman 1.00
Peter Rokodelčič, povest ..... .50
Povest, And. Gabršček 1.00
Ivan Mizerija, ... 1.00
Majdič: **Na Sveti Večer** vezan 1.25
Turki pred Sv. Tilnom. Povest 1.00
Igralec, roman. 1.00
Ne v Ameriko. Povest 1.00
Humoreske in Groteske. Ruski narodni humor 1.00
Erjavec: **Hudo brezno.** Roman .... .75
Kozaki. Roman 1.00
Svetobor. Povest 1.00
Dane: **Povesti za mladino** 1.00
Četrtek. Roman. 1.00
Jurčič: **Sosedov sin** 1.00
Gruda Umira. Povest 1.00
Maksim Gorki: **Povesti.** 1.00
Spilman: **Junaštvo in Zvestoba** 1.00
Detela: **Malo življenje.** Povest 1.00
Zabavna knjižica. Povesti 1.00
Večeri ob Lemanu. Povest 1.00
Spilmanove **Povesti** šestnajst zvezkov po ..... .50
Na različnih potih. Povest ..... .50
Jos. Jurčič, **Sosedov sin.** Povest .. 1.00
Romarica. Povest 1.00
Vojnimir. Povest ..... .50
Alešovec: **Ljubljanske slike** 1.50
Zadnja kmečka vojska. Povest 1.50
Alešovec: **Kako sem se jaz likal.** Povest. Trije zvezki 2.00

POVESTI:

Fran Erjavec: **Izbrani spisi.** — Povesti Erjavčeve so znane in splošno priljubljene. Vezan 1.00
Prokop Chocholonšek: **Jug,** krasni roman, ki prekosi vse druge Colomove romane. Skrajno zanimiv. vez. 1.00
Spilman: **Zadnji dnevi Jeruzalema** v dveh zvezkih. "Trikrat sem že prečital ta roman, pa bi ga še čital", je rekel rojak. In to po pravici. Spilman je v tem romanu prekosil samega sebe. Oba zvezka 2.25
Sheehan: **Kreslo duhov.** Kdor pozna duhovitega irskega pisatelja Sheehana, ta ve, da je Kresilo duhov knjiga, katere se človek nikdar ne naveliča. Vezan 1.00
Bob za mladi zob, vezan. Lepa knjižica za mladino. Pa tudi odraščeni bode našel v nji lepo kratkočasje.. .50
Spisi Andrejčkovega Jožeta, devet snopičev po ..... .35
Detela: **Prihajač,** je krasen roman, skozi in skozi zanimiv in poučen . .75
Martin Krpan, narodna povest. Kdo še ni slišal o Martin Krpanu? Kdo se še ni nasmejal njegovim duhovitim pristno kranjskim šalam? To je sicer izmišljena povest, vendar pisatelj je tu v krasno zaviti obliki povedal bivši avstriji, da bode prišel iz Kranjskega Martin Krpan, ki bode premagal Nemškega in Mažarskega Brdavsa in osvobodil svoj narod. Še le danes razumemo prav Martin Krpana ..... .75
Taras Buljka, zgodovinski roman. Krasen roman 1.25
Izidor Cankar: **S poti!** povest. Izidorja Cankarja vsakdo pozna. Njegova duhovitost je znana. Tako duhovita je ta povest, krasen jezik. .. 1.00

Dalje imamo v zalogi manjše povesti in romane:

Cesar Maks in Meksika, ...$ .50
Don Kišot, ... .50
Naša Ančka. ..... .75
Siste e Sesto, povest, ... .75
Kuratorska povest, ... .75
Zvonarjeva hči, ... .50
Hudo brezno, ... .75
Na različnih potih, ... .50
Rešitev o pravem času, ... .35
Narodne pripovedke, ... .35
Gozdarjev sin, ... .75
Ribičev sin, ... .35
Grofinja Genovefa, ... .35
Najdenček, ... .35
Narodne pripovedke, ... .50
Jaromil. Povest ..... .35
Erazem Predjamski. ..... .35
Cerkvica na skali, ... .35
Hubadove pripovedke, ... .35
A. Kalan: **Pripovesti,** ..... .35
Pri Vrbčevem Grogi, ... .35
Car in tesar, ... .35
May Erie, ... .35
Na preriji, ... .35
Potovanje v Liliput, ... .35
Maksimilijan, ... .25
Zbirka narodnih pripovedk ..... .35
Mirko Poštenjakovič, ... .35
Strelec, ... .35
Pasjeglavci. Povest 1.00
Znamenje štirih. Roman. 1.00
Iz dnevnika mladega Poredneža. Povest 1.00
Jernač Zmagovač. Povest. 1.00
Eno leto med Indijanci. Povest .... .50
Meško: **Njiva.** Povest. ..... .35

RAZNE KNJIGE:

Slov. Hrv. Katoliški shod. Poročilo velikega shoda, ki je bil v resnici rojstvo Jugoslavije. Kdor danes to poročilo bere, ta vidi, kako so katoliški naši škofje pletli vez med brati Jugoslovani, kako so polagali temelje, na katere so potem postavili Jugoslavijo. 1.50
Prava Kristusova nevesta. Po sv. Alfonzu. Krasna knjiga zlasti za redovnike in redovnice. Da, vsak redovnik bi moral imeti to knjigo. I. zvezek ..... .75
Osmero Blagrov. Krasna knjiga za poduk slovenskega naroda. 1.25
Lurški čudeži, ...
Več luči. Dr. Mahnič. Krasna knjiga za sedanji čas. Zlasti slov. duhovnikom je priporočamo 1.50
Kako ti je ime (brošurica).
Sv. Neža, ... .15
Sv. Frančišek, ... .15
Sv. Janez Evangelist ..... .15
Sv. Katarina, ... .15
Marija Magdalena ..... .15
Rože Simanska ..... .15
Perutninar. Kdor želi gojiti kokoši in znati vse, kar treba za vspešno rejo kokoši, tu ima knjigo! 1.00
"Vzorov in bojev," katere je pisal Dr. Debevc. Te črtice so sedaj ponatisnjene v posebni knjigi. Jako zabavno. 1.50
Dr. Jeglič: **Starišem!** Stariši, preberite to knjigo. Zlata je vredna .... .50
Dr. Jeglič: **Dekletam.** ..... .50
Dr. Jeglič: **Mladeničem.** ..... .50
Angeljček 12 letnikov po 1.25
Živinoreja. Farmarji, krasna knjiga za Vas 1.00
Kraljestvo čebel. Farmarji, čebelarji to je knjiga za Vas ..... .75
Zemljevid Gorenjske. ..... .50
Zgledi bogoljubnih otrok. 1.00
Slovenske pesmi prevedene v nemščino 1.00
Naša država. Kdor hoče čitati kako pojmujejo Jugoslavijo naši rojaki doma, naj čita to knjižico ..... .75
Kratka katehetika, navodilo za poučevanje otrok v katekizmu. Ker v več župnijah dekleta in fantje oskrbujejo poduk otrok v krščanskem nauku, jim bode ta knjižica dala lepih navodil, kako se mora poučevati.
Vzori in boji. Kdor je čital "Dom in Svet" pred leti, ta se gotovo spominja.
Vzorniki I. sv. obhajila. Poučna knjižica lepih zgledov vzlasti za otroke, ki se pripravljajo za prvo sv. obhajilo. 1.00
Skrivnost Presv. Rešnjega Telesa, krasna knjiga o presv. Rešnjem Telesu, katero prav toplo priporočamo vsem častilcem Evharistiškega našega Gospoda 1.00
Država brez Boga. Krasna razprava, katero naj bi prečital vsak Slovenec ..... .35
Knjigovodstvo v dveh zvezkih. — Pravo knjigovodstvo je podlaga vsakega podjetja. Koliko naših trgovcev ni vspelo edino radi tega, ker niso znali voditi knjig. 2.00
Primite tatu. Krasna brošura, primerna, času in razmeram ..... .50
Brezmadežni. Zbirka molitev .... .25
Starišem in vzgojiteljem ..... .05
Iz raznih stanov. ..... .35

IGRE:

Naša kri. (Finžgar) 1.00
Martin Krpan. Slov. narodna igra . 1.00
Legijonarji (igra) 1.00
Krivoprisežnik, igra. 1.00
Domen. Narodna igra. 1.00
Turški križ. 1.00
Za križ in svobodo. ..... .75

ZDRAVNIŠKE KNJIGE:

"Dojenček" navodilo materam pri njih skrbi za zdravje njenih otrok. Vsaka mati naj bi prečitala to knjigo. . . .. .50
O ljudskem zdravju. Knjiga, ki je vredna zlata za vsako hišo 1.00
Želišča v podobah. Domača zdravila so največkrat najboljša pomoč za razne manjše bolezni. ..... .50
Zdravilna zelišča. ..... .75
Spolna nevarnost, ... .50
Večna molitev ..... Vezan $2.00
Bog med nami, vezan 1.50
Getzemani in Golgata, vezan 1.50
Šmarnice arskega župnika, vez. ... 1.50
Volc, **Šmarnice,** vezan 1.50
Kruh življenja, vezan 1.50
Tolažba dušam v vicah 1.50
Marija Kraljica src. vezan 1.50
Hvala Božja, vezan 1.00
Ura molitve Jezusa v Sv. Reš. Telesu . . .. .50
Berilo in Evangeliji 5.00
Obiskovanje Presv. Rešnjega Tel. .. .10

POEZIJE:

Simon Gregorčič, vezan $1.00
Simon Gregorčič, priredil Ivan Dornik, vezan. 1.00
Padajoče zvezde, pesmi A. Gradnik, vezan. 1.00
Rimski Verzi, pesmi Mihaela Opeka 1.00
Šotor miru, poezije Silviana Sardenko . . .. .75
Zbirka pesmi Simona Gregorčiča nevezan . . .. .75
Zbirka pesmi, Anton Funtek ..... .75
Psalmi, Ivan Vesel 1.00
Jos. Cimperman Poezije 1.00
Pesmi. Dolinarjeve .75
Maseljejnci, ... .45
Šaljivi Jaka, ... .50
Viljem Hafove pravljice, ... .50
Vojska na Turškem, ... .50
Poslednji Meksikanec, ... .50
Šopek lepih pravljic, ... .35
Stezosledec, ... .35
Narodne pripovedke za mladino ... .35
Avstrijska ekspedicija, ... .35
Zbirka narodnih pripovedk, ... .35
Bitka pri Visu ..... .35
Marion, krščanski deček, ... .35
Prst božji, ... .35
Na valovih južnega morja, ... .35
Kraljevič in berač ..... .35
Krištof Kolumb, ... .35
Car in tesar, ... .35
Dr. Ivan Tavčar povesti: Dr. Tavčar je dober pisatelj in ima popolnoma v oblasti jezik. Njegovi roni so duhoviti. Nevezani $1.00, vezani 1.25
Meško **Dve sliki.** Povest. Meškotova dela so znana. Njega ni treba priporočati. Njegovo ime priporoča njegovo delo. Dve sliki so mojstrsko delo. 1.00
Finžgar: **Pod svobodnim solncem.** Kdo ne pozna Finžgarja. Posebno njegova povest je krasna. Povest je v dveh zvezkih. Oba zvezka za 2.25
Izlet gospoda Bronška, povest 1.00
Jos. Jurčič: **Vesele Povesti.** Jurčič je prvak med slovenskimi pisatelji.. 75

ROJAKOM, kateri želijo dobiti sorodnike iz starega kraja, preskrbimo točno in pošteno vse potrebne listine.

VARNO in zanesljivo pošiljamo denar v Jugoslavijo.

VSA pojasnila glede potovanja v stari kraj dajemo točno in brezplačno.

IZVRŠUJEMO VSA NOTARSKA DELA.

MICHAEL ŽELEZNIKAR
Notary Public

Vsa pisma naslavljajte na:
"EDINOST"
1849 West 22nd Street, CHICAGO, ILL.

UMIRAJOČA RUSIJA.

Velika slovanska dežela s 180 milijoni prebivalcev umira. Takega pre pričanja so nepristranski opazovalci življenja v Rusiji, kjer gospodarijo boljševiki. Pred kratkim se je vrnil na Francosko časnikar Chas Pettit, ki je preživel v Rusiji 17 dni, in je v poslednih majniških številkah pariškega časnika "Le Petit Parisien" obelodanil svoje vtise. Ker je vsaka ne pristranska razjasnitev boljševiškega režima zelo zanimiva, zato očrtamo v kratkih potezah vtise Ch. Pettita.

O bivši ruski prestolici Petrograda piše Pettit kot o mestu, ležečem v agoniji. Od prejšnjega prebivalstva je ostalo v mestu le 25 odstotkov in še teh življenje je strašno; tare jih lakota, revščina, pomanjkanje. Pettit je sam videl na ulicah mnogo ljudje, ki so od lakote padali v nezavestŠtevilo bolnikov od gladnega legarja je ogromno. Okoli Petrograda je veliko novih pokopališč, ki so napolnjena s svežimi grobovi. "Petrograd umira, leži v agoniji" piše Francoz, "Zinovjev, predsednik petrograjskega sovjeta, mogočni diktator more mirno spati. Od lakote polumrtvi prebivalci Petrograda ne ne skale njegovega spanja. Železnica Petrograd — Moskva, je edina, po kateri vozijo vlaki dvakrat, trikrat na teden in na ta način vzdržujejo v umirajočemu telesu življenje — sedanju Rusiji.

Železniške postaje so prazne, kupiti ni mogoče ničesar. Kakor v Petrogradu, tako vlada tudi v Moskvi strašna lakota, — Hiše stoje po starem, no večina njih nekdanjih gospodarjev "spi na drugem svetu". Po ulicah se vlačijo v prahu umazani raztrgani ljudje in pohajkujejo brez dela. Nihče ne dela in se ne zanima za nič na svetu. Vsi so v strahu in trepetajo pred špijonstvom in vohuni in se boje brezšumno izogniti." Nihče si ne upa povedati svoje mnenje; vsi se boje ne samo kaj pokazati, zamahniti z roko, temveč celo pogledov. Varujejo se razgovorov, pozdravov celo smehljajev v bojazni iz dati s tem svoje čustva in pa na ta način samega sebe izpostaviti, kompromitirati.

Vsa znamenja evropske delavnosti so zginila, trgovine, prodajalne, gostilne, banke i. dr. so zaprte kakor tudi v Petrogradu.. Boljševiki sovražijo vse zapadne evropske ideje, ne trpe ne vele ne malo posestnikov in sploh nobene posestine ne pri znavajo ne parlamentizma, ne svobodne trgovine, ne individualne pod jetnosti.

Boljševizmu se gabijo socialisti-parlamentisti, obenem je pa on tudi največji sovražnik anarhistov, zato ker je on diktatura, opirajoča se na armado, zato ker je on popolno zanikuje, osebnosti individualizma" — To so dosledne besede Chas. Rettita ki jako označuje "državno" vlast, katera je zavladala v Rusiji.

Za vohunstvo, propagando in pod kup inozemskih časnikov se trosijo gromadne svote denarja. Sam Chas. Pettit je bil ves čas pod nadzorstvom špijonov; — začetkoma je za njim pazila čedna židovka, potem pa neki špijon neznano kakšne narodnosti. Kakor trdi Chas. Pettit, so židje povsod na prvem mestu. Propaganda med kmeti, ki nikakor nočejo razumeti komunizma, je pripeljala k temu, da sejejo kmetje zdaj samo toliko, kolikor potrebujejo zase, devet desetin polja pa leži neobdelanih a za izboljšanje kmetijstva se nobeden že za to ne briga, ker ne more šteti zemlje za svoj last.

Zakonov ni, zamenjali so jih za dekrete, katerih pa izven stolice ne izpolnjujejo, zato ker vsak predsednik sovieta dela, kar se mu zljubi. V Petrogradu vlada samodržavno Zinovjev, v drugih mestih pa zopet drugi

Pravosodje se sedaj vrši nenavadno enostavno. Zagovornikov ni, obsodbe se ne razglašajo. Po obsodbi obsojenca obsodijo, a čez nekaj časa ga že odpeljejo k mestu smrti, ali ga pa kar v zaporu ustrelijo. Kakor je priznal komisar zunanjih del Čičerin, so boljševiki oficielno ustrelili in obesili devet tisoč ljudi. Chas. Pettit pa trdi, da je ktemu uradnemu številu treba prišteti še vse te mnogoštevilne žrtve, katere so boljševiki ubili, kar na mestu brez vsakih oficielnih formelnosti, in njih imena, katerih ve edino Bog.

"Boljševizem predstavlja, piše C. Pettit, pod navidezno diktaturo proletariata istinito diktaturo manjšine katera se pa cinično opira na armado."

v Naj še navedemo besede Vuliera, ki se je tudi nedavno vrnil iz Rusije na Dansko. On piše v kopenhagenskem "Sozialdemokraten" Sovjetski voditelji so ljudje nenavadno energični in sposobni, toda njihov režim je režim surovega nasilja, na katerem je osnovan ves sistem. Položaj v deželi postaja dan na dan hujši. Ne vem če dela vsega skup pet odstotkov ruske obrti, čeprav so na papirju, v obračunih navedena velika števila. — Ko smo zapustili Moskvo, so bile tam takšne cene: funt (2½ funta = 1 kg) kruha — 300 rubljev, funt surovega masla — 3300 rubljev, funt riža — 1500 rubljev, 1 par nogavic — 2000 rubljev, galoše — 8000 rubljev, čevlji — 25.000 rubljev, funt mila — 3000 rubljev. Voda je v vodnjaku redkokedaj. Na pokopališču so v pravem pomenu besede cela skladišča nepokopanih trupelj, ker ni nikakor mogoče izkopati dovolj jam. Pokopavajo brez krst .... Ruska mesta, naravnost povedano, počasi izumirajo."

To je neolepšana gola resnica o Rusiji. K temu ne pristavimo ničesar.

STRAHOVLADA V TRSTU.

Kakor poročajo angleški listi, je zavladalo pravo brezvladje v Trstu, 13. juljia, za časa protislovanske demonstracije.

Tri osebe so bile ubite, veliko število ranjenih in škode je nad milijon dolarjev. Požigali so poslopja in razdirali banke, trgovine in vse, kar je jugoslovanskega.

Vse, kar je bilo v zvezi z Jugoslovani, je bilo vničeno. Gruče so rabile bombe in bakle. Ljudstvo je bilo prestrašeno, ko je čulo eksplozije in videlo, kako se dvigajo plameni proti nebu.

KRŠČANSTVO HOČEJO ZATRETI.

Predlog svobodomiselnih čeških narodnih socialistov.

Praga, 6. jun. Narodni socialisti, ki se na Češekem nazivljejo češki socialisti, so pri zadnjih volitvah strahovito pogoreli. Sedaj hočejo svoj kredit izboljšati; toda ne s tem, da bi predlagali pametne in potrebne stvari za ljudstvo proti oderuštvu in draginji. Oni so začeli s kulturnim bojem. Predložili so poslanski zbornici predlog o ločitvi cerkve od države. To bi še ne bila nobena nesreča, ko bi bili cerkev od države ločili res tako, da bi bila cerkev svobodna. To da oni hočejo cerkev zatreti in z njo vse krščansko versko življenje. Narodni socialisti, ki tudi na Slovenskem hočejo nekaj šariti, so s tem pokazali svoje odkrito protikatoliško lice.

Naj navedemo nekoliko značilnih stavkov iz njihovega predloga.

V tretjem členu izjavljajo, da privatno izvrševanje verskih vaj (molitev zjutraj in zvečer) ne spada pod omejitev tega zakona. Pač pa javno izvrševanje bogočastja (maša, blagoslov, verouk) smatrati za zborovanje. To stoji pod nadzorstvom države.

Uvede se (po členu 10. njih predloga) civilni zakon na ta način, da se mora poroka vršiti pred uradnikom. Če se hoče kdo še cerkveno poročiti, se sme, a šele po poroki pred glavarjem. Duhovnik, ki bi izvršil cerkveno poroko pred civilno, se kaznuje.

Točka 13. določa, da je verouk izključen iz šole bodisi kot obvezen, bodisi kot prost predmet. Križa ali drugih nabožnih znakov v šoli ne sme biti. — Vsi cerkveni prazniki — razun nedelj — se odpravijo.

V svrho bogoslužja se smejo verniki združiti v društva. Tem društvom sme država — a ne mora — poseditи cerkve za izvrševanje službe božje. Tako sme država doslej katoliške cerkve posoditi za bogoslužje luteranom, judom in svobodomiselcem.

Nihče ne sme verskim društvom ničesar zapustiti ali darovati. Kdor bi kaj dal, zapleni to država (par. 20.) Najmanj eno četrtino prejemkov mora versko društvo izročiti državi.

K vsaki javni božji službi (maši pridigi, blagoslovu, verouku) sme država poslati svojega zastopnika-uradnika, ki nastopi če mu ni kaj všeč.

Dosledno pa moramo navesti par. 30. njihovega predloga, ki se glasi: "Ni dovoljeno postavljati verske znake (križe in podobe) katerekoli cerkve na javnih mestih, na zasebnih ali javnih poslopjih, izvzemši poslopja, ki so izrecno namenjena bogoslužnim namenom, in nagrobnike na pokopališčih."

Po tem členu ne bi smel nihče okrasiti svoje hiše z razpelom ali svetniško podobo.

Ta predlog so stavili češki narodni socialisti, ki so narodni socializem — t socialni in delavski nestvor — spravili tudi na Slovensko. Duševni oče tega predloga je znani svobodomislec Bartošek. Sodeloval pa je pri njem bivši in sedanji minister Stribrny, ki je bil zapleten v zelo umazano zadevo, a je kljub temu zopet postal minister. Svobodomislecev namreč ni nič sram.

K temu predlogu izjavljajo katoliški češki listi: "Ta predlog ne postane nikdar zakon! In če postane, ga ne poslušamo! Država naj zasleduje verižništvo, odstranja draginjo, kaznuje zločince in pespešuje blagostanje! To je njen namen. Države pa, ki bi tako posegla v državljanske pravice krščanskega ljudstva, kakor to hoče svobodomislec Bartošek s privrženci narodnimi socialisti, bi ne priznali "

Delavstvo slovensko pa naj iz tega spozna, da so narodni socialisti ravno tako protikatoliški ko socialni demokratje ali komunisti.

Krščansko delavstvo! V krščanske delavske organizacije!

Boš v nedeljo popoldne ostal doma?

Kako bi mogel? Kaj misliš, da sem tako nezaveden,

Star sistem je mrtev.

Pred dvajsetimi leti so nudili javnosti različna zdravila z bogatimi opisi: Lep vonj, zdravilna moč za vse bolezni itd. zdravilsko dobro ime je bilo na tehtnici. Na srečo je star sistem izginil. Dandanes so zdelovatelji zdravil pošteni in javnost jim zaupa. Triner's American Elixir of Bitter Wine so lekarnarji zmeraj lahko priporočali svojim odjemalcem, ker vedo, da je res to, kar napis pravi. Triner's American Elixir if Bitter Wine je re vse to, kar je napisano, da je. to je, zaprtje slab tek glavovobol, nervoznost in druge želodčne neprilike. Vsa druga Trinerjeva zdravila (Triner's Liniment, Triner's Cough Sedative, Triner's Antiputin, Triner's Angelica Bitter Tonic, etc.) so enako zanesljiva. — Joseph Triner Company, 1333 - 45 So Ashland Ave., Chicago, Ill.

BANKA EMIL KISS

(vstanovljena 1898. — državno nadzorovana)
pošilja denar hitro, zanesljivo in pod jamstvom na vse kraje sveta po najnižji dnevni kurzni ceni in je ena prvih bank, ki je dosegla izplačilo vseh Vaših pošiljatev v stari domovini. — Izdaja bančne nakaznice (Drafts) in pošilja hranilne vloge na vse zanesljive denarne zavode v domovini.

Sprejema hranilne vloge, plačuje 4 procente obresti ter izplačuje vloge brez odpovedi.

Kupuje, prodaja in menjuje denar po najnižji dnevni korzni ceni.

Izvršuje točno, vestno in najceneje vse pravne in notarske zadeve.

Prodaja "šifkarte" za vse parobrodne družbe po izvrnih cenah in Vam zamore urediti vse potrebno, da dobite svojce in stare domovine.

Kdor želi potovati v stari kraj, stori najbolje, da si takoj zaara prostor, ker s tem si prihrani nepotrebnega čakanja in stroškov. Za sedaj zamorete dobiti prostore na sledečih ladjah:

1.(NEW YORK — DUBROVNIK — TRIEST:

"REGINA D'ITALIA"	17. julija	$ 93.50
"CRETIC"	21. julija	$ 98.50
"PRESIDENT WILSON"	27. julija	$130.00
"GIUSEPPE VERDI"	27. julija	$ 98.50
"ITALIA"	31. julija	$105.00
"PATRIA"	7. avgusta	$ 91.00
"DUCA D'ABRUZZI"	12. avgusta	$ 93.50
"ARGENTINA"	12.avgusta	$125.00
"ROMA"	31. avgusta	$ 91.00
"PROVIDENCE"	1. septembra	$ 91.00
"PRESIDENT WILSON"	14. septem.	0130.00
"BELVIDERE"	21. septembra	$125.00

2.(NEW YORK — HAVRE:

'ROCHAMBEAU"	17. juilaj	$ 76.50
LA FAYETTE"	30. julija	$ 76.50
"LA SAVOIE"	6. avgusta	$ 76.50
" LA TOURAINE"	14. avgusta	$ 76.00
"ROCHAMBEAU"	21. avgusta	$ 76.50
"LA FAYETTE"	27. avgusta	$ 76.50
"LA SAVOIE"	3. septembra	$ 76.500

PRI NAVEDENIH CENAH JE DRŽAVNI DAVEK VŠTET.

Za na vsa nadalina pojasnila se obrniti osebno ali pismeno na staro in priznanja vredno tvordko

EMIL KISS, Banker
133 Second Ave., cor 8th St., New York, N. Y.

SLOV. KAT. PEVSKO DRUŠTVO "LIRA"

Slov. Kat. pevsko društvo Lira, Cleveland, Ohio. — Predsednik: Anton Grdina ,1052 E. 62 St. Podpredsednik in pevovodja: Matej Holmar 1109 Norwood Rd. Tajnik in zapisnikar: Ignacij Zupančič 1173 Norwood Rd.: Blag. Fr. Matjašič, 6515 **Edna Ave. olektor: Anton Hlabše str. Pevske vaje so vsaki torek četrtek in soboto ob pol 8 uri zvečer. Se ja** vsaki prvi torek v mesecu.

DRUŠTVO SV. VIDA STEV. 25 K. S. K. J.

Ima svojo redno mesečno sejo na sako prvo nedeljo v mesecu v Knausovi dvorani, cor. St. Cleir Ave. and 62nd Str. N E.

Uradniki za leto 1920.

Predsednik, John Widerwol 1153 E. 61st Street, tajnik, Joseph Russ. 6517 Bonna Ave. N. E.; zastopnik, Joseph Ogrin 1051 Addison Rd. W.; Društveni zdravnik Dr. J. M. Seliskar na 6127 St Clair Avenue.

Novi člani se sprejemajo v društvo od 16-ga leta do 50-ga leta starosti in e zavarujejo za posmrtnino $1000 500.00 ali 250.00 noše društvo plačuje $6.00 te ženske bol. potpore.

Naše društvo sprejme tudi otroke v Mladinski oddelek od 1 do 16 leta staro i in e zavarujejo $100.00: Otroci po 16 etu starosti prestopijo k aktivnim članom in se zavarujejo od $250.00 do $1000 Plačevanje društvenih ases. pri sejah od 1. ure dop. in do 5 ure pop.

Novi člani in članice morajo biti preskani od zdravnika naj kasneje do 15 ine vsacega meseca.

Za vsa nadaljna pojasnila se obrnite na gori imenovane uradnike.

NE ČAKAJTE!

Prostor na vseh boljših parnikih je več tednov naprej razprodan, zato ne čakajte do zadnjega tedna, ako ste namenjeni potovati v stari kraj. V Vašo korist je, da se odločite za ta ali oni navedeni parnik in si prostor na njem za-arate. Mislite v naprej.

NEW YORK — DOBROVNIK — TRST.

Belvedere — 13. julija.
27. julija — President Wilson.

..V začetku augusta adpljujeta parnik Argentina in Panonia, dan odhoda e dosedaj ni naznanjen.

NEW YORK — GENOA.

17. julija — Regina.

NEW YORK — HAVRE ALI CHERBOURG.

17. julija — Rochambeau,
17. julija — Imperator,
21. julija — La France
30. pulija — La Fayette,
31. julija — Aquitania,
5. augusta — Mauretania,
6. augusta — La Savoie.
12. augusta — Imperator,
14. augusta — La Touraine,
14. augusta — K. A. Victoria,
21. augusta — Rochambeau,
20. — augusta — La Lorraine.

Navedeni vozni red je podvržen slučajnim spremembam. Pišite po cenik za posamezne parnike in razrede.

Potni listi: — Potnikom preskrbim potne liste in drugo, kar rabijo za potovanje.

IZ STAREGA KRAJA: —

je do sedaj prišlo v Ameriko že več slovenskih naseljencev, za katere sem jaz izdelal potrebn listine in katerim sem jaz poslal karte. Ako želite tudi Vi dobiti sem svoje sorodnike, mi pište za tozadevna pojasnila.

Za nadaljna pojasnila se obrnite na

LEO ZAKRAJSEK

70-9th Ave., New York, N. Y.

KAKO SO PRIŠLI KARADŽORDŽEVIČI DO PRESTOLA.

Bili so časi ko so imeli Slovenci svoje kneze, na odprtem polju pri Gosposveti, severno od Celovca je stal njihov prestol, slovenski kmet jih je ustoličeval v slovenskem jeziku, ko je novoizvoljeni knez zasedel v kmetski obleki knežji prestol, je moral poprej pod vedrim nebom tisočglavi množici priseči, da bo ščitil reveže in zatirane in zvesto branil "staro pravdo" ljudstva.

Od takrat je preteklo tisoč let. Nad slov. narodom so zavladali tujci ter ga zasužnjili na duhu in na telesu. Iz gradov so mu zavladali nemški grajščaki, iz pisarn tuji uradniki, narod je postal suženj na svoji lastni grudi, edino knežji kamen na Koroškem je ostal, kot pomnik nekdanjih časov.

Kar so pred vojsko najzavednejši sinovi naroda komaj zamogli sanjati, se je sedaj uresnišilo. Vsi deli našega troimenega naroda so se zbrali in združili, osvobodili se nadylade tujih narodov in ustanovili lastno državo pod lastnim vladarjem našega rodu in krvi ter kmetskega pokolenja.

Če zasledujemo izvore vladarskih rodbin takozvanih modernih držav, najdemo, da so vse izhajale iz roparskih krogov in prišle do svoje oblasti potom zvijač in nasilja. Praded Habsburžanv, prvi, katerega pomni zgodovina, je bil roparski vitez v švicarskih gorah. Vse dežele, katere so imeli pod seboj, so pridobivali ali potom nasilja in zvijač ali potom ženitovanjskih pogodb. Isto in v še večji meri velja o nemških Hohencollernčih. Ded sedanjega kralja Petra je bil pa zaveden srbski kmet, ki ni imel drugega, kot revno kočo in je delal Turkom kot najemnik. Vse njegovo bogastvo so bile samo njegove izvanredne zmožnosti in njegovo poštenje. Za vladarja ga je izbralo ljudstvo, ki je v časih največjega zatiranja dvignilo zastavo upora zoper turško nasilje in Bog je blagoslovil to izvolitev, ko ji je dal blagoslov srešnega vspeha. Na križ in evangelij je prisegel zvestobo in ljudstvo je priseglo k njemu.

Vladarska rodbina Karadžorževičev stoji pred svetom čista in neomadeževana kot nobena druga. Od Črnega Jurija, ustanovitelja vladarske hiše, pa do sedanjega princa regenta Aleksandra so vsi imeli pred seboj samo en edini cilj; svobodo naroda! Črni Jurij se je celo življenje boril za ta vzor, sedanji kralj Peter mu je od prvih let posvetil vsa svoja stremljenja. Boril se je leta 1870 na francoski strani zoper Nemce; ko se je v Bosni uprlo ljudstvo proti Turkom, se je kot kmet preoblečen pridružil vstašem in tam dobil bolezen, ki ga še danes drži na postelji. Ko je živel kot pregnanec v Švici, je spisal veliko zanimivo delo: "O svobodi"!

Strašno je bila osovražena ta vladarska rodbina pred mogočniki tega sveta. Vsakemu je znano, kako so jo v prejšnjih časih zasramovali! A vendar stoji, kot nobena druga, čista pred svetom. Tudi najhujši sovražniki niso mogli najti v njihovem zasebnem življenju nobenega onih madežev, katerih so bile polne druge vladarske hiše. Psovali so jo, ker so jo sovražili, a niso mogli umazati njenega poštenja.

Pred nekaj več kot sto leti so vladali nad Srbijo Turki. Oblasti v deželi so se polastili divji janičarji, najdivjejši turški vojaki, ki niso marali ubogati niti svojega sultana v Carigradu ne drugih turških oblastnikov, ter so izvrševali nnad ljudstvom grozna nasilja. Prebivalstvo je uvidelo da ni pomoči od nikoder in da bo popolnoma iztrebljeno ako si ne pomore samo, ter se je pričelo pripravljati k uporu. Turki pa so to zasluti in sklenili zavratno pomoriti vse odlične Srbe, da ne bi judstvo imelo voditeljev. Janičarski načelniki se razdele po deželi, povabijo k sebi enega in istega dne ta na enem, drugi na drugem kraju odlične Srbe, ter jih pokoljejo. Vseh pa vendar niso dobili, kajti mnogo so zaslutili zanjko in niso šli na povabilo, drugih pa slučajno ni bilo doma. Vest o groznem klanju se je raznesla po deželi in vsakdo, kdor je ušel smrti ali je slutil, da je tudi on med zapisanimi, je bežal v gozde in na gore.

Med drugimi je tudi odšel smrti Jurij Petrovič reven mož, ki je imel siromašno kočo, drugače je pa deloma kot najemnik delal pri turških posestnikih, deloma trgoval s svinjami — stari oče našega sedanjega vladarja. Radi njegove temne polti so ga Turki imenovali Karadjordje ali po naše Črni Jurij. Bil je izvanredno hraber in razumen, napram Turkom grozen, a drugače dobrega srca in pošten. Nosil se je od malega z mislijo, kako bi osvobodil domovino. Radi tega se je družil s hajduki, to je s takimi možmi, ki so pred Turki zbežali v gore in od tam v naših četah napadali Turke, se z njimi vojskovali in pri njih ropali, kristjane pa ščitili in jih maščevali. Seveda Turki niso vedeli, da je Jurij Petrovič tudi hajduk, toda vedeli so da je pri Srbih zelo ugleden in zelo sposoben. Hoteli so toraj ubiti tudi njega, a jim je vsled svoje previdnosti ušel in zbežal v gozde.

Nekaj dni po tem klanju, dne 14. februarja 1804 se zbere nad 500 Srbov iz različnih krajev, ki so ušli smrti, v vasi Orašec blizu Kragujevca na skrivaj k posvetovanju. Vsi so bili edini, da se morejo upreti s silo, ako ne marajo, da pogine ves narod. Morali so pa voliti načelnika in to se je, kakor pripoveduje eden mož, ki je bil navzoč od začetka godilo tako:

Jurij nastopi in prične: "Čujte bratje! Ako pričnemo to podjetje, treba da izberemo enega, ko bo naš poglavar, katerega moremo ubogati kajti brez tega niti ni, da bi se lotili take stvari."

Nato odvrne bukoviški prota Atanasij:

"Tako je treba brat Jurij! — Jaz prvi, a tako tudi tukaj vsi hočemo, da nam baš ti postaneš starešina in poglavar, a mi te hočemo vsi ubogati."

"Vsekakor — odvrne Jurij — jaz hočem biti povsod z vami, toda ne maram pred vami. Tu je Stanoje, to je Vula, tu sta knéza Marko in Teodosij, pa vzemite kogar hočete, a jaz ga hočem najbolje ubogati."

Sedaj se neki udeleženec obrne k Stanoju Glavašu ter mu prične prigovarjati naj sprejme, starejšinstvo a mož jim odgovarja:

"Dobro bratje jaz sem hajduk in mene ubogajo hajduki in poslušajo; toda ves narod niso hajduki pa porečejo ljudje jutri: kam naj gremo za hajduki. Hajduk nima koče in domovja: zjutraj, ako napadejo Turki, pojde v gozd, a mi ostanemo na bojišču, da nas Turki robijo in plenijo. Postavite si za starejšino kakšnega človeka izmed vas ki je doslej živel z narodom, a jaz bom delal kolikor mogoče, kakor doslej."

Ko ponudijo Teodosiju Maričeviču, uglednemu knezu starejšinstvo, odbije z izgovorom, da ne more biti načelnik hajduškim četam. Ko pa opet ponudijo Juriju in on odbije ga vpraša prota:

"Zakaj pa ti, brat Jurij, nočeš sprejeti starejšinstva, ako vsi želimo?"

"Nočem radi tega — reče Jurij — ker se vi še niste naučili vojevati, pa se boste čez nekoliko dni zopet predali Turkom, a veste kaj potem mene čaka."

"Nočemo, nočemo!" zakliče narod: — ti pred nami, a mi gremo za tabo, v vodo, v ogenj; samo da si ti naš poveljnik."

"A vendar bratje ne morem sprejeti. Jaz sem nagle jeze in razburljiv in ako kda ne posluša ali se odstrani jaz ga ubijem, a kogar zalotim pri najmanjši izdaji, ga obesim in kaznujem s strašnimi mukami; potem se boste pa na mene jezili in vsak bo vlekel na svojo stran in nič ne bo iz naše stvari. Turki bodo pa tega vesele in nam bo slabše kot poprej.

Na te besede prične kričati ljudstvo, da hoče ravno takega poveljnika, a Stanoje doda:

"Pobratime Jurij, ako ne sprejmeš poveljništva, grem pri tej priči s svojimi tovariši po oni poti, po kateri si me pripeljal."

Ko Jurij to začuje, vpraša še enkrat narod; ako hoče;; da mu bode načeljnik:

"Hočemo!" odgovore vsi iz enega grla

"Dvignite kvišku vsak po tri prste."

Vsi dvignejo a Črni Jurij vpraša zopet:

"Hočete?"

"Hočemo!" Tako ponove trikrat.

"Potem hočem tudi jaz z vami;" odvrne Črni Jurij. Nepopisljivo navdušenje se polasti vse množice zlasti so bili veseli mladi ljudje; ki še ni so razumeli; kako velike naloge so se lotili.

Potem stopi pred množico duhovnik Atanazij; belih las in brade kot sneg; prime križ in evangelijsko knjigo ter prične govoriti ljudstvu kaj je starejšina in kako ga je treba ubogati; kako mu je treba biti veren; potem kako se ni treba bati Turka kako moramo biti složni bratje; se ne smemo izdajati in se moramo boriti proti Turkom do zadnje kaplje krvi. Potem prižge duhovnik voščeno svečo in prične čitati molitev meleč se k Bogu za pomoč pri tem velikem narodnem poslu. Potem za priseže vse navzoče s strašno zakletvijo: da bodo vsi složni in svojemu načelniku zvesti. Nato poljubijo vsi križ in evangelij

Ta zaprisega je naredila na vse udeležence velik utis in spominjali so se je celo življenje.

Tako so po volji naroda in milosti božje; a tudi po lastnih zaslugah prišli do vlade Karadžordževiči.

TI SI PETER — SKALA.

Celo "Tribuna" glasilo čeških judov, je spravidela, da je Petrova skala za človeške butice pretrda: samo naši socialisti si glave še niso zadosti potolkli na tej skali, ker še vedno butajo vanjo.

Tribuna piše: Ne motimo se. Mej narodni moralni vpliv Vatikana se je neizmerno dvignil s tem, da je Vatikan v resnici mejnarodna naprava, čije moč je bolj moralna nego prava. Res, da njen moralni vpliv ni večtak, kakor je bil, toda v popolno razbiti Evropi brez avktoritete, je bolje neka avktoriteta sploh, kakor pa nobena.

Naj bodo papeživi križi, ki se dvigajo visoko "super Urbem et Oobem šeis tako debelo rjo pokriti, vendar so še milijoni ljudi vseh narodov, ki vidijo v njih znamenje zveličanja, in če že ne to, vidijo v Vatikanu vsaj dovolj neiteresiranega, nevtralnega posredovalca. Vpliva Vatikana ne smemo podcenjevati. To seveda ne pomeni, da ne bi izvedli svojih naprednih zakonov. Izvedimo ločitev cerkve od države, to pa pametno in z ozirom na zunanji položaj. Tudi pri ločitvi se lahko dobro izhaja in ni treba prepirov ne v zunanji politiki, ne v notranji. V Evropi, kakor je danes, papežev nuncij nikakor ni poslednji v abecedi, in bili so in so še odnašaji, kjer sodelovanje cerkvenih krogov ni samo zaželjivo, ampak tudi nad vse potrebno.

SLAVNOSTI SV. JEANNE D'ARC V ORLEANSU.

Franciski narod ljubi svojo svetnico Ivano Arško kot svetnico in kot junakinjo ter politično osvoboditeljco. 492. leta teče, odkar je zgorelo to sveto dekle na grmadi in danes jo časti katoliški svet na oltarju. Osobito jo časti kot svojo svetnico mesto Orleans, katerega je ona ovobodila od angleške vojske. Letošnje spominske slavnosti so se vršile v Orleansu od 7. do 9. majnika. Do leta 1904. so politična, vojaška in cerkvena oblast ta spominski dan vsako leto praznovale skupno. Ko se je pa popolnoma pretrgala vez med vlado in med cerkvijo. Orleans tudi ni videl več svojih rožnatih majnikovih svečanosti na čast svoje "Ivanke", ki tako ponosno sedi na konju sredi velikega trga de Maltroi.

Letos, ko se je v Rimu vršila kanonizacija (proglašenje za svetnico) Jeanne d'Arc, ko je francoska vlada obnovila svoje zveze s sv. očetom, smo videli zopet združene okoli njenega spomenika in v veliki katedrali političnega uradnika, vojaka in duhovnika.

Slovesnosti se delijo v štiri oddelke. Na predvečer je mestni župan sredi ogromne množice ljudstva oddal orleanskemu škofu zgodovinsko zastavo Jeanne d'Arc. Drugo jutro je slovesna sv. maša, nato velikanski sprevod društev in dostojanstvenikov po mestu. Popoldne pa je vojaška parada pred njenim spomenikom. Okoli teh štirih slovesnih točk pa ovije ljubezen domačinov nebroj cvetja in lepotičja, petja in zvonenja ter lučic, vse, karkoli more na zunaj pokazati spoštovanje, ki jo imajo do svoje svetnice. Mesto — malo mirno in bogato gnezdece z okoli 80.000 prebivalcev sredi bogate in rodovitne loarške planjave — mesto je bilo te dneve sama roža in venec ter zastavica. Celo v skritih ulicah je skrbno odičila ljubeča roka okenca z zastavicami in cvetljicami, "zato ker je praznik." In zvečer je zagorela cerkev v bengaličnem ognju, po mestu, po hišah, po ulicah in okoli njenega spomenika je pa trepetalo na stotine lučic. Narod pa je peval po mestu dolgo v noč. Nekaj veličastnega je bil sprevod. V njem so korakali dva škofa, stotina duhovnikov, marshal Foch domača generalitet, politični prefekt z uradniki, magistrat, profesorski, advokatski zbor in nebroj raznih društev pomešano z občinskimi zastopi iz okolice, ki so pripeljali seboj vsak svojo vaško godbo. Obhod je bil parada kat. telovadnih društev z zastavami in godbami, katerim so se pridružila tudi telovadna društva drugih barv v ogromnem številu.

Kako različne so manifestacije, ki se vrše okoli verske ideej od drugih. Ni treba policije ne bajonetov. Morda bo ravno tudi sv. Ivana Arška tista čudodeljna junakinja, ki bo prinesla moderni Franciji nazaj versko svobodo in nekdanjo gorečnost. Pred njo se klanja vsaka oblast s spoštovanjem in občudovanjem in mi morama biti ponosni na resnico, da je to osebnost dala zgodovini kat. cerkev in verska gorečnost.

Celo leto se bodo vršile slovesnosti tudi v drugih francoskih mestih in ljubeznivi, priljudni Orleančani že letos sanjajo, kako veličastneje bodo častili svojo svetnico prihodnjič.

In ko bi se Koroški slovenski narod, sedaj, ko stoji tik pred glasovanjem, obrnil zaupljivo in verno k tej mladi junakinji in zmagovalki, bi šel v ta boj za pravičnost z mnogo večjim veseljem in s trdo gotovostjo.

KATEKIZEM.

Slovenski - Angleški Katekizem za Slovenske šole v Ameriki spisal Rev. Kazimir Zakrajšek O. F. M. izdala Zveza Katoliških Slovencev v Ameriki, stane 45c.

Slovenski Abecednik za Slovensko mladino v Ameriki, stane 50c.

Naroča se pri:

"AVE MARIA"
1849 West 22nd Street,
CHICAGO, ILL.

Pripravite seza neodvisnost

Varna banka, kamor nalagate svoj denar.

Začnite se sedaj pripravljati na denarno neodvisnost s tem, da začnete vlagati v hranilni oddelek v Kasper State Bank.

Čim prej začnete, prej se vam bodo pokazale lepe priložnosti in vspeh. Ko boste imeli denar na banki, boste čutili v sebi moč za napredek in postali boste samozavedni.

Conservativna in varna banka. Ima vse bančne zmožnosti. Bančna moč nad dvanajst milijonov dolarjev.

KASPER STATE BANK

BLUE ISLAND AVE., CORNER 19th STREET

Da ugodimo onim, ko ne morejo priti med deveto uro zjutraj in do petih zvečer, zato bo ta banka odprta ob pondelkih in sobotah do pol devetih zvečer.

HELENA.

Helena je bila mala beračica, brez doma, lepote in modrosti. Lahko bi si bila domišljaja, da je najnesrečnejše bitje na zemlji in postala odurna. Bilo pa ni tako; bila je vedno vesela. Nasmeh na ustih in cvetice v rokah.

Ljubila je cvetljice zbirala jih je v šopke, in jih prodajala pred cerkvijo. Ker je bila boječa, je stala na strani in se ni upala približati lepše oblečenim gospodom in razkošnim gospem. Velikokrat ni ničesar prodala. Kmalu se je potolažila; poklekrnila je pred Marijino podobo in tam odložila srce in cvetljice. Ne cvetljice in ne srce ni bilo pozabljeno.

Nekoč je prišla iz cerkve stara gospa, nagubanega obraza ter črnih oči, ko je Helena ravno urejevala šopke.

"O, kako lepe cvetljice! Kako lepo diše!" je rekla žena.

"Ali bi jih radi?" je vprašala Helena.

"Rada bi jih že imela, pa nimam denarja."

"Nič ne de, če imate le radi cvetljice."

"Ti bi mi jih toraj podarila?"

"Da, z veseljem."

"Dobro srce imaš; pa bi jih lahko prodala."

"En šopek več ali manj; eden bi me ne obogatel."

"Kako se imenuješ, dekle?"

"Imenujejo me Heleno."

"Ali tvoji stariši žive?"

"Oba sta mrtva, gospa."

"Helena, rada sprejmem tvoj šopek in se ti lepo zahvalim."

Stara žena je vzela šopek ter odšla. Druga dekleta so se norčevale iz Helene.

"Tej stari Lenardovki daješ šopke! stara skopulja je; denarja ima dovolj, da stokrat lahko kupi vse tvoje cvetljice. Revno se dela in živi v kurniku podobni hiši in ne je toliko kakor najrevnejša izmed nas."

"Potem je bilo pa prav, da sem ji podarila šopek," odvrne Helena ponižno.

Lenardovka je bila na zelo slabem glasu, posebno med sorodniki, katere je najbolj jezila s tem, da se je tako počasi starala. Kljub svoji jezi pa so ji stregli in ji nosili darove, ker so upali, da bodo njeni dediči. Pošiljali so ji najzbranejša jedila. Stara žena je sprejemala darila z navidezno hvaležnostjo.

"Čisto me boste popačili, otroci," je rekla. "Gotovo ne dajete, da bi kaj prejeli od mene, ker sem tako strašansko revna."

"Seveda ne, teta."

"Vsled tega so vaši darovi toliko več vredni. Kljub temu bi vam rada zapustila kaj za spomin."

"Nikar se ne brigajte za to, teta, so rekli; vsakdo pa je upal, da bo teta napravila oporoko na njega. svojo hišo je prodala pred leti, pa so dejali, da je še bogata.

Ob svojem času je umrla, kakor vsi ljudje. Na dan njenega preprostega pogreba je stala Helena pri cerkvenih vratih, ko so nesli krsto mimo. Zdelo se ji je, da je zelo žalostno, če mrlič nima nobenega venca; zato je položila lep šopek na krsto, ko so jo mimo prinesli.

Po pogrebu so se zbrali dediči pri notarju, da slišijo oporoko. Lenardovkina oporoka se je pričela s tem, da se zahvaljuje vsem sorodnikom. Za njihovo prijaznost bi se jim rada hvaležno skazala še po smrti. Škoda, da ne more zapustiti ničesar, prav ničesar, razven starega molitvenika, katerega je rabila petdeset let in je bil že zelo obrabljen. Če se komu zdi ta spominek kaj vreden, ga da tistemu, ki ga hoče vzeti. Če ga nikdo noče, pripada mali Heleni, katera ji je nekoč podarila šopek cvetljic.

"Le pomislite! Razdrapano knjigo za vse moje šunke!" je rekel nekdo.

"Za vse moje potice!" pravi druga.

"Za vse moje slaščice!" se oglasi retji." Kako je neki prišla ob vse?" so se vsi spraševali.

"Toraj nihče ne mara te dedščine?" vpraša notar.

Nihče je ni maral. Vsem se je za malo zdelo sprejeti kaj takega.

"In ti Helena?" je rekel notar, ki je dal dekleta poklicati.

"Z veseljem jo sprejmem," je bil odgovor. "Hvaležna sem pokojnici, da se me je sploh spomnila in imeti hočem njeno knjigo za spomin."

Vsi so se ji nasmejali. Notar ji je izročil knjigo z besedami:

"Helena, ti podeduješ to knjigo in vse premoženje, katero presega nad štirideset tisoč. Na prvi strani te knjige je pisano: 'Oseba, ki sprejme mojo molitveno knjižico, je moj dedič." sicer ni bila pri zdravi pameti, vendar je bila pametna dovolj, da napravi oporoko."

Tako so bili kaznovani sebični sorodniki, hvaležna in dobrosrčna Helena pa poplačana.

BOLJŠEVISKO GOSPODARSTVO V RUSIJI.

Naravno gospodarstvo Rusije je neizmerno. Seveda mi poznamo Rusijo le bolj kot nekdanjo žitnico Evrope, a v vseh ozirih jo je narava bogato obdarila, in predvesm je Rusija za lan in konopljo prva prideloval ka na svetu. Od svetovne žetve leta 1912 je evropejska Rusija pridelala rži 46 odstot. ovsa 23 odstot., ječmena 27 odstot., pšenice 17odstot., lanu 81 odstot., konoplje 42 odstot. Njen izvoz leta 1910—1911 je bil kak-le: pšenice 6.2 ječmena 4.3 ovsa 1.61, rži 1.07 milijonov ton (Handbuch der Geographie 1914, stran 839 in 842).

Toda tu še ni všteta azijska Rusija, posebno zahodna Sibirija in Turkestan, kjer so se pridelale zadnja leta pred vojsko tudi neizmerne množine žita. Tamošnja zemlja je silno rodovitna. Turkestanu da pšenica 40 kratni, rž 100-200 kratni in proso v najboljših slučajih celo 400 kratni donesek. (Schwarz: Turkestan str. 322.) Prav jednaka rodovitnost je v južnih krajih zahodne Sibirije, v mrzlejših krajih je seveda slabše, a vendar je še dosti pridelka n. p. v pokrajini ob reki Amur, tu zraste na hektar po 21 hl jare rži, pšenice 21-23, ovsa do 47 hl na novini, na starejših njivah se zmanjšša pridelek za en četrt (Nansen; Sibirien 1916. str. 240.x

Toliko je žitno bogastvo Rusije, koliko pa ima rib, perutnine, ovac konj, goveje živine in drugih živali! Pred svetovno vojsko je zahodna Sibirija zalagala s sirovim maslom London in Pariz. Vsak dan se je peljal en vlak iz kake postaje zahodne Sibirije v Rigo, tam pa z ladjami na angleško in Franrosko. Leta 1909 se je na ta način izvozilo 140.870.000 kg suravega masla (Nansen: Sibirien, str. 234).

Poleg žita in raznih živali je skrito v ruski zemlji še drugo neizmerno bogastvo. Tu pride v poštev premog, ki se ga še malo izrablja in na neštetih krajih čaka vstajenja. Tu je sol, petrolej, tu so raznovrstne, najdražje rude na Uralu, v Altaju in v sibirskih gorah, ki čakajo le pridnih rok, da bi jih spravile na dan.

To je slovanska Rusija v svojem bogastvu in to Rusijo vladajo zdaj boljševiki. Boljševiki, oziroma socijaldemokratje, pravijo, da hočejo ljudem že tu na zemlji pripraviti raj. Pač dobro bi bilo, zdaj biti v Rusiji, tako bi si kdo mislil, tam je vse ga dovolj, tam ni take draginje, kot pri nas v Jugoslaviji!

Kako se motiš ljubi prijatelj! Le tos jeseni bo tri leta, od kar vladajo na Ruskem boljševiki in v tem času so Rusijo že skoraj vničili. Tam vlada le samo lakota, bolezen, smrt, vojska in strahovlada. V prekmurskih "Novinah" (štev. 21) je natisnjeno neko pismo iz Petrograda z dne 9. marca t. l. Tam čitamo med drugim to-le: "Ljudje gladujejo, bolehajo in zmrzujejo. Živimo brez vere. Pod carji, če so še toliko grehov imeli, je vendar raj bilo naše življ[illegible] je. Dežela je siromaška, [illegible] vanja. Strašen tifus vlada tu. Po deset mrličev nesejo iz jedne hiše. Niti na karte ni dobiti živeža, skupne kuhinje so, kjer dobi ljudstvo kaj za jesti."

Tak je boljševiški raj, tako je zdaj v Rusiji, kjer so vsi ljudje enaki. Vendar je ta enakost žalostna. Enaki so si samo v toliko, da so vsi pod judovskim bičem. Gospodarstvo pa na zaduje na vseh koncih in krajih.

Prav posebno manjka boljševikom prevoznih sredstev, lokomotiv in vagonov. Stari stroji in vagoni so obrabljeni in pokvarjeni, novih se pa jako malo naredi. Leta 1919 so vse tvornice v Rusiji napravile le 37 novih lokomotiv. A bile so tako slabo narejene, da so mogli po poskušni vožnji vrniti tvornicam polovico novih strojev. Od boljševiških tudi ni kaj boljšega za pričakovati. Zato ni čudno, da s silnih ruskih daljav ne ne morejo pripeljati v mesta živil in kuriva. Pri vsem tem pa še vojsko s Poljaki. Na ta način bodo uničili ves železniški materijal.

Pomisliti moramo, da so razven sanjevega Lenina vsi boljševiški voditelji judje. Prvši je tronog Trockij ki da vse pomoriti kar se mu upira. Sedaj ko ima vojsko s Poljaki, so v 20 gubernijah proglasili obsedno stanje. V nekaterih krajih so se uprli kmetje a boljševiki so vse pomorili. Razdejanje, uničevanje, morija napreduje, poizvajanje nazaduje. Širita se revščina in pamanjkanje. To je blagoslov, ki so ga judje prinesli bogati Rusiji.

Voditelji naših komunistov so bili tudi judje. Ti so organizirali štrajk meseca aprila z ruskim denarjem. Tega ne smemo pozabiti. Od vseh strani silijo ti judovski obrezanci v našo državo. Če hočemo imeti mir, moramo jih izgnati, ker jud ljudstvo povsod izžene in dela veden nemir. Po vseh revolucijah so judje voditelji, zlasti še sedaj po svetovni vojski n. p. na Ruskem, na Mažarskem, v Monakovem itd. Zato pozivljamo vlado, da izžene iz države vse jude, ki so se od leta 1914 naselili v naših deželah. Slava zagrebškim vseučiliščnikom, ki so tako pogumno nastopili proti njim! Posnemajmo jih! V boj zoper te prekucuhe in ljudske pijavke, drugače bo prepozno. Russia docet!

ŠE ENKRAT "KANCEEPARAGRAF" V JUGOSLAVIJI.

Zadnje čase se veliko govori in piše o tako zvanem "kancelparagrafu". Liberalci ga hočejo spraviti v volilni red. Socialisti ga burno pozdravljajo. Kakšen paragraf je to. kancelparagraf, ki ga predlagajo proticerkveni demokratje? Kancelparagraf določa, da naj se duhovniki, ki bi na prižnici ali "kanclu" govorili o politiki, kaznujejo z zaporom dveh mesecev do enega leta, z izgubo volilne pravice za pet let in z izgubo službe.

Ali pa je to kaj tako hudega, če se prepove na prižnici govoriti o politiki? Saj je tudi sedanji papež Benedikt XV. brezpogojno prepovedal v cerkvi razpravljati o političnih rečeh. Toda tu je treba naj poprej vedeti, kaj so politične stvari in kaj je politika. Dr. Krek je rekel: Politika je skrb za javni blagor države. Država je pa časna naprava. Zato so politične stvari tiste stvari, ki zadevajo časno srečo državljanov, kakor: gospodarstvo, denarno ali valutno vprašanje, agrarna reforma, davki, poljedelstvo, živinoreja, vinogradništvo, gozdarstvo, lovski zakon železnice, trgovina, razmerje dosedanjih držav, vojaštvo, svetna izobrazba državljanov in druge čisto posvetne reči. To so politične stvari v pravem pomenu besede. O takih političnih stvareh prepoveduje papež na prižnici razpravljati. In če bi se politične stranke ločile samo po gospodarskih vprašanjih, bi se na prižnici tudi o strankah ne bi smelo o njih govoriti. O takih čisto politič[illegible] a tudi nobeden duhov[illegible] ne govori. Ali ste slišali kakega duhovnika, da bi v pridigi razlagal o živinoreji ali o železnici ali o agrarni reformi ali o drugih zgolj posvetnih zadevah? Proti temu liberalii tudi nič ne bi imeli, če bi se pridižnica na ta način skrunila, sej je celo eden največjih liberalcev cesar Jožef II., duhovnikom naravnost zapovedal govoriti na pridižnici o gospodarstvu, kmetijstvu in podobnih rečeh.

Toda poleg gospodarskih in čisto posvetnih političnih zadev so na svetu še druge stvari, ki se tičejo več ne sreče in spadajo v prvi vrsti v pod ročje Cerkve ter ima država do njih le deloma ali pa nobene pravice. To so n. pr. verski redovi in samostani, vzgoja duhovnikov in bogoslovna učilišča, nastavljenje škofov in duhovnikov, zidanje cerkev, cerkveno premoženje, predvsem pa zakon in šola. To so takoimenovane cerkvenopolitične zadeve. Samoumevno je, da o teh cerkvenopoličnih stvareh, ki zadevajo predvsem Cerkev, smejo duhovniki govoriti tudi na pridižnici. Liberalci in socialisti pa iz sovraštva do Cerkve proglašajo te cerkvenopolitične zadeve za zgolj politične, hočejo, da imej nad temi zadevami, zlasti zakon in šola, oblast samo država. Cerkev pa nobene! Stranke se ne ločijo samo le čistopolitičnih in gospodarskih vprašanj, ampak dandanes predvsem v cerkvenih in verskih. Ene, to je liberalna in socialistnična in komunistična, so proti cerkvene in protiverske. Hočejo ločitev Cerkve od države, Cerkev in vero hočejo potisniti čisto v kot in zapreti med 4 stene. Hočejo civilni zakon pred županom, ne v cerkvi, in razporoko ali ločitev zakona. Hočejo brezversko vzgojo otrok, pri kateri Cerkev in krščanski stariši bi ne imeli nič govoriti. Vprašam: Ali duhovnik tudi o teh stvareh ne bi smel na pridižnici govoriti? Ali bi ne smel ljudstvo in pridižnici povedati, katere stranke in kateri listi hočejo razporoko, brezversko vzgojo otrok, zasužnjenje Cerkve, neveste Sina bo kancelparagraf, ki imajo prav te režjega? Liberalci in socialisti hočejo či, Cerkev, zakon, vzgojo mladine predvsem in po krivici za politične zadeve. In prav zaradi teh cerkveno poličnih stvari hočejo narediti "kancelparagraf" in duhovnikom zamašiti usta, da ne bi mogli nasprotovati strankam, ki hočejo brezversko šolo, civilni žakon in razporoko!

Proti takim strankam, ki niso več čisto politične, protiveskopolitične ali kulturnobojne, je Cerkev sama vedno nastopala, tako papež Pij IG., Leon XIII., Pij g. In Cerkev hoče, da tudi duhovniki proti njim nastopa. Po vzgledu in navodilu papeževem tudi ne bodo nehali govoriti duhovniki proti brezverskim strankam in o cerkvenopolitičnih vprašanjih, zlasti o zakonu in šoli ne bode molčali, tudi na pridižnici ne! Kristusa bi zatajili, nesmrtne duše bi izdali, če bi molčali? Najmanj pa bodo molčali o tem času volitev. Od volitev je odvisno, kake bodo postave. In ker bodo poslanci v predstavništvu sklepali tudi postave o zakonu in vzgomeli v Jugoslaviji versko šolo in cerji, je od volitev odvisno, ali bomo ikveni zakon, ali pa brezversko šolo, civilni zakon in razporoko!

To je versko in cerkveno stališče glede kancelparagrafa. Liberalci v predloženem kancelparagrafu pretite duhovnikob, ki bi govorili na pridižnici o verskopolitičnih zadevah, kakor o brezverski šoli, o razporoki in o strankah, ki to zahtevajo, z zaporom dveh mesecev do enega leta. Toda zapomnite si: Slovenski duhovniki, ki so leta 1914 prenašali pregan janja in ječe zavoljo svoje narodnosti, se tudi ne bojijo iti v ječe zaradi svoje vere! Tudi nemški Bismarck je v boju proti cerkvi in njenimi fa. Toda junaška odločnost duhovslužabniki vihtel meč kancelparagranikov in škofov, ki so zaradi kancelparagrafa raje prenašali težke ječe in pregnanstva, nego bi se izneverili zapovedim svoje vere in Cerkve, je Bismarckov kancelparagraf zlomila in [illegible]anska zavest in gorečnost [illegible] večjim žarom zaplamtela! Da so danes katoličani v Nemčiji tako močni in izvrstno organizirani, je deloma tudi zasluga — Bismarckovega kancelparagrafa.

JUGOSLOVASKA MATICA.

Ideja Jugoslovanske Matice, velike osrednje narodne obrambne organizacije je padla mej Jugoslovani na rodovitna tla. Mlado društvo se širom nove države razvija živahno in vživa simpatije vseh krogov našega troimenskega naroda. Najbolj razveseljivo je, da je zanje zanimanje veliko ravno v širokih ljudskih in malomeščanskih krogih. Revne pisarniške pomočnike, zasebne in javne uradnice pristopajo skoraj brez izjeme; pri nekaterih uradih so pristopili vsi, od predstojnika, dvornega svetnika, da najrevnejšega sluge.

Toda ideja je seglatudi že med kmetsko prebivalstvo na deželi: podružnice se vstanavljajo tudi po vaseh. Možje se oglašajo pri centralah in prosijo navodila, kako bi doma v svojem kraju vstanovili in vodili to prepotrebno organizacijo.

Velike naloge stoje pred njo. Skrbeti hoče za kulturne in materijalne koristi naših rojakov, ki se nahajajo pod tujim jarmom, buditi in ohranjati mej njimi narodno zavest, duševno storiti jih zrele za veliki čas, ko bo Jugoslavija objela vso svojo deco, sedaj dano v rejo pri tujih ji, mrzlih, sovražnih ljudeh. Le narodno zavedno ljudstvo onkraj jugoslovanskih mej bo vedelo vesti se pravilno, ko pride čas osvobojenja. Žalostne posledice narodne nezavednosti vidimo sedaj na Koroškem, ko se rodoljubi bore z Nemci za svoje z nemštvom zastrupljene rojake, ki pa nemo in topo zro pred se, ne zavedajoči se svoje krvi. Iste razmere, kakor na Koroškem, so otopile tudi naše rojake v Benečiji, in jih bodo v Primorju, če bi Jugoslovansko Matica vsled pomanjkanja denarnih sredstev ostala organizacija le na popirju. Pozivljamo rojake v Ameriki, naj to organizacijo vvedejo tudi po naših tukajšnjih naselbinah. "Če avstrijaki" mej nami nabirajo denar, da se vpostavi prejšna ječa narodov, ki se je Avstrija-Ogrska imenovala, imejmo mi vsaj toliko čuta in smisla za delo v nasprotni smeri, vjedinjenje naših rojakov v svobodni Jugoslaviji.

Najmlajša republika v Evropi je Litvanska, ki se je nedavno odcepila od Ruske in bila kot taka priznan aod vseh evropskih držav.

V Murski Soboti se je 14. junija vstrelil sodni oficijal Alojzij Novak, ki je bil prej v ogrski državni službi.

Po Ljubljani pridno lovi policija - pijance. Ker so alkoholno prepoved preklicali gostilničarjem na ljubo, so jo sedaj, kar je bolj prav naprtili gostilniškim gostom Kdor ni prav cementiran in ga toraj goljufa, da preveč nalije v svoj meh in potem težko nosi na ulici, ga policija prime ter mu žep olajša za najmanj 150 kron globe — če jih ima.

Bivša francoska cesarica, Evgenija. žena Napoleona III., umrla dne 11. t. m..

ZA SMEH IN KRATEK ČAS.

Orožnik: "Štoj, prijatelj, pokaži svoje papirje!"

Popotnik mu pokaže papirnat ovratnik, papirnate manšete, papirnate hlače in — papirnat denar.

Priporočila vredno služkinja.

Gospa: "Imate li kako spričevalo o dosedanjih Vaših službah?"

Služkinja: "O, pač, gospa, preko 20 najlepših spričeval."

Gospa: "Koliko let že služite?"

Služkinja: "Poldrugo leto

Ozko čevlji: "Iz lastne skušnje Vam lahko povem, da ženske ložej prenašajo bolečino, nego moški."

Ste li zdrivnik gospod?

KRIŽARJI.

Zgodovinski roman v štirih delih.
Spisal: H. Sienkiewich.
Poslov.: Podravski.
(Dalje.)

(Dalje prihodnjič.)

"Moj gospod bi radi vašo milost nekaj vprašal".

"Prav," mu odvrne Zbišek.

Zamenjala sta znovič nekoliko besed, nato pa strežaj, smehljaje se nekoliko pod brkami, zopet reče:

Moj gospodar bi vas rad vprašal, ali jeona gospodična, ki se je z vašo milostjo razgovarjala, umrljivo bitje, ali kak angelj, ali svetnica?"

"Reci svojemu gospodu," mu odvrne nekako nestrpljivo Zbišek, "da me je že poprej nekaj podobnega vprašal, in da se jaz čudim temu vprašanju. V Spihovu mi je dejal, da pojde na dvor kneza Vitolda radi lepote litevskih žensk, pozneje je radi istega vzroka hotel iti v Plock, v Plocku je hotel danes izzvati viteza iz Tačeva na dvoboj radi gospodične iz Dolgega lesa, a sedaj že misli zopet na drugo Taka je njegova vitežka stanovitnost in zvestoba."

Ko je začul gospod de Lorche tadgvr iz ust svjega strežaja, je globoko vzdihnil, pogledal bledo nočno nebo in odvrnil Zbišku:

"Ti govoriš resnico. Jaz nimam niti stanovitnosti, niti vere, ker jaz sem grešen človek, ki nisem vreden nositi viteških ostrog. Kar se tiče gospodične iz Dolgega lesa, da sem se jej zaobljubil, in ako Bog da, hočem tudi vstrajati, toda čuj, kaj ti povem, kako okrutno je postopala z menoj v Čerskem gradu."

Na to je znoviž vzdihnil, pogledal na nebo, ki se je na vshodu čimdalje bolj jasnilo, in ko je počakal, da je strežaj prevel njegove besede, je nadaljeval:

"Rekla mi je, da ima nekega sovražnika-čarovnika, ki prebiva sredi gozda ter vsako leto pošilja nad njo zmaja, ki prihaja vsako pomlad pod čersko obzidje ter preži, če bi mar je mogel ne ugsabiti. Ko mi je to povedala, sem naznanil takoj, da se hočem boiiti s tem zmajem. Toda čuj kaj ti še naoalje povem! Ko sem dospel na odločen prostor, sem zaglelad grozno spako, ki me je nepremično čakala. Veselje je napolnilo mo je srce, ker sem si domislil, da mor da poginem, ali da rešim revno deklico one odurne spake in si tako pridobim neumrljivo slavo. Toda ko sem pristopil bliže in nameril kopje, kaj si misliš, da sem takrat zagledal? Evo, velik kup slame na lesenih kolih, opremljene z repom iz konjske žime. In nakopal sem si splošen smeh, ne pa neumrljivo slavo, ter sem moral pozvati na dvoboj dva mazoveška viteza, s katerimi sem imel mnogo posla. Tako je ravnala z menoj ona, katero sem naravnost oboževal in katero edino sem hotel ljubiti."

Strežaj, ki je prevajal te besede, se je tu pa tam vgrižnil v jezik, da se ni spustil v glasen smeh. Zbikše bi se bil tudi gotovo nasmejal, ako bi ne bil preveč zamišljen in otožen.. Zato je odgovoril reno:

"Nemar je to storila iz razbrzdanosti, n epa iz zlobe."

"Radi tega sem jej tudi odpustil", odvrne de Lorché, "za kar imaš najlepši dokaz v tem, da sem se hotel z vitezom iz Tačeva boriti boriti za njeno lepoto in krepost."

"Ne stori tega!" mu reče še resnejše Zbišek.

"Jaz vem, da pomeni to smrt; vendar ljubše mi je umreti nego živeti v neprestani otožnosti in trpljenju."

"Gospodu Povali se ne sučejo takšne misli po glavi. Pojdi rajše jutri z menoj k njemu ter skleni z njim prijateljstvo."

"Toraj pojdeva rano. Kralj ljubi lov, vendar nocoj je dolgo bdel."

Kakor rečeno, tako storjeno, toda zaman, ker jima je povedal Čeh, ki je odšel še pred njima v grad, hoteč gororiti z Jagjenko in jo vprašati ali nima kake ukaze zanj, da Povala ni spal to noč v svojem šotoru, temveč v kraljevi sobi. Na poti v hosto pa dobi Zbišek ugodno priložnost, da spregovori nekoliko besed s knezom Jamontom, od katerega izve prijetno novico.

"Ko sem slačil kralja pred spanjem," je dejal "sem mu omenil tebe in tvojo krakovsko nezgodo. Ker je bil navzoč tudi vitez Povala, je takoj dodal, da so tvojega strica zasužnjili Križarji, in ob enem prosil kralja, naj se on potegne zanj. Kralj ko se močno jezi na nje radi ugarbljenja malega Jaška iz Kretkova in radi drugih napadov, se je razsrdil še huje. K njim ni treba iti z lepimi besedami," je rekel "temveč s kopjem, s kopjem!" In Povala je nalašč pokladal več polen na ogenj. In zarano, ko so ga križarski poslanci čakali pro vratih, jih kralj ni hotel niti pogledati, dasi so se mu klnajli do tal. Ej, sedaj ne dobe od njega oblube, da ne bo pomogol knezu Vitoldu, in oni ne bodo vedeli, kaj jim je početi. Ti pa vedi, da se kralj potegne za tvojega strica pri razgovoru z velikim mojstrom."

Tako ga je razveselil knez Jamont a še bolj ga je razveselila Jagjenka, katera, spremlja kneginjo Zjemovito v puščavo, se je potrudilo, da se je nahajala ob času svoje vrnitve pri Zbišku.

Na lovu je vladala običajno velika prostost, in nazaj domov so se lovci navadno vračali paroma. Ker pa nobenemu paru ni bilo dosti mar za to, da bi bil blizu drugega, sta se lahko svobodno razgovarjala. Jagjenka je izvedela že poprej od Čeha, da se nahaja Matija v sužnosti, zato ni zapravljala časa. Na njeno prošnjo je napisala kneginja pismo velikemu mojstru in razun tega je dosegla še to, da se ga je spomnil komtur torunski von Venden v svojem pismu, v katerem je poročal o tem, kaj se godi v Plocku. On se je sam pahvalil kneginji, da jenapisal, "da se ta stvar mora urediti, ako hočejo spraviti kralja v dobro voljo." In velikemu mojstru je bilo v tem času mnogo mar za to, da se močan vladar spravi čim najpoprej v dobro vol jo ter se Križarji zavarujejo od te strani, da bodo mogli udariti z vsemi močmi na Vitolda.

"Tako sem storila vse, kar mi je bilo mogoče," je dejala Jagjenka pri koncu svojega pripovedovanja, "in ker se kralj vsikdar potrudi, da vstreže svoji sestri v manjših rečeh, si bo gotovo še tim bolj prizadeval, ugoditi jej tudi v večjih, o tem sem prepričana."

(Dalje prihodnjič.)

KRŠČANSKA INTENACIONALA.

Ljubljana, — Iz Rima poročajo da so se v zmislu želja in izjav sv. očeta Benedikta XV. začele delati priprave za sklicanje mednarodnega ktoliškega kongresa, ki naj bi se vršil v jeseni. Pobuda je izšla iz ust italijanske ljudske stranke, katere taj ništvo vodi celo akcijo.

Mednarodni katoliški kongres naj izdela skupen akcijski program katoliške internacijonale in zavzame enotno stališče glede strokovnih organizacij in sindikatov delavcev, uradnikov in malih posestnikov. Na kongres naj pošljejo svoje zastopnike krščanske ljudske stranke iz vseh malih in velikih držav tostran in onstran Oceana, da se snuje enotna fronta katoličanov vsega sveta. Katoliška in ternacionala pa noče rušiti narodnih meja, marveč hoče le med narodi v imenu krščanske pravičnosti izbrisati sovraštvo, ki ga je zanesla vojna in organizirati solidarno delo za notranjo in zunanjo obnovo ljudstev in držav.

Ustanovi se centralna pisarna za mednarodno katoliško propagando, ki bo imela tri oddelke za kulturo in tisk, strokovne stvari in politiko.

V katoliški internacijonali si morajo bratsko podati roke vsi, ki izpovedujejo krščanskosocialna načela.

To je načrt, ki ga je v listu "Corrier d'Italija" začrtal posl. Štefan Cavazzoni, ki je že pred vojno vodil akcijo za katoliško internacionalo, in bil v ta namen na Dunaju in Budimpešti. V času, ko svobodomiselci vseh smera sklepajo svoje vrste in se vežejo v mednarodne zveze ali vsaj kartele, čutimo tudi katoličani bolj nego kdaj prej nujno potrebo, da združimo tudi mi svoje moči v obrambo in prospeh katoliških načel.

KRŠČANSKA DRUŽINA NARODOV.

O binkoštih je izšla papeževa enciklika "O krščanski upostavi miru". Papež naglaša, da je sedaj ko je vojna končana in so zasajena drevesa miru, prišel čas, da se izrujejo seme in kali sovraštva, ki ovira notranjo spravo med narodi. Namesto tega naj se naseli v vsa srca krščanska ljubezen, ki edina more zajamčiti ne le, duševno, ampak tudi gmotnot blaginjo posameznikov in narodov. Vpoštevajoč sedanje izpremenjene časovne razmere je sv. stolica tudi s svoje strani pripravljena, doprineti mirovne misli neobhodno potrebno žrtev s tem, da omili pogoje, ki so veljali za katoliške kneze glede oficijelnih obiskov v Rimu, odkar se je uničila svetna oblast sv. stolice. S tem se sv. stolica nikakor ne odreka svojim nedotakljivim pravicam marveč smatra svoj sedanji položaj slej ko prej kot abnormalen in ponavlja vse tozadevne proteste svojih prednikov, da se sedaj, ko se je sklenil mir med narodi, vrnejo tudi sv. stolici njene pravice, in njeno dostojanstvo in odpravi sedanji abnormalni položaj poglavarja Cerkve, vsled katerega iz mnogih razlogov trpe škodo tudi narodi.

Potem pozivlja papež države, naj pokopljejo vse medsebojno nezaupanje in se sklenejo v eno samo družino narodov, da si tako zagotove na eni strani lastno neodvisnost, na drugi strani pa zavarujejo družabni red in pomet. Samo taka združitev narodov bi mogla ljudstva osvoboditi neznosnih vojaških bremen in preprečiti nove strašne vojne. Zanimivo je, da enciklika z nobeno besedo ne omenja famozne "Zveze narodov", pač pa prihaja z lastno mislijo; da se narodi združijo v eno samo družino.

Istočasno je vatikansko uradno glasilo "Osservatore Romano" objavilo oficielno noto, v kateri sv. stolica izjavlja, da se papež nikoli ni potezal za to, da bi bil sprejet v zvezo narodov, ne potom diplomatov ne drugače.

ŽELEZNA SOVIETSKA VLADA VEDNO OSTREJŠA.

Okoli 150 Švedov je dospelo v Stockholm iz Rusije. Vsi se strinjajo v tem, da sovietska vlada avtokratično diktatorstvo. Pomanjkanje v vseh večjih mestih je veliko. Popirnatega denarja je veliko, a ga trgovci ne vzamejo.

Sovietska vlada je zelo stroga in nihče ne pričakuje, da bi se vlada spremenila! Večina Rusov se boji slabega življenja; tisti, ki pa žive v udobnosti, se boje, da udobnost ne bo dolgo trpela.

Odkar so Poljaki pričeli ofenzivo, vedo vsi Rusi, kako slabotno je še Poljska.

Vsakdo, ki je iskal prostosti v Rusiji, se želi vrniti.

* * *

Veš kaj je v nedeljo popoldne? Seveda vem! Piknik Chicaških društev za orlovski sklad.

* *

DRS. HOLLANDER & DR. H. O. STERN Dentists

1355 E. 55th St vogal St. Clair Ave.

NAD LEKARNO.

Ure od 9. dopoldne do 8. zvečer. Zaprto ob sredah popoldne in ob nedeljah.

JAVNA ZAHVALA! Cenjeni g. J. Wahčič: — Jaz sem rabila Vašo hvale vredno ALPENTINKTURO za lase za katero se Vam najlepše zahvalim, lasje so mi takoj prenehali spadati in so mi gosti dolgi in krasno narastli, želim Vas priporočati vsakemu, kateri bo v taki potrebi ko sem bila jaz, da nisem rabila Vaše tinkture bi vse lase zgubila, zatoraj se Vam še enkrat lepo zahvalim, Vaša rojakinja.

Mrs. Anna Beketich, 314 Second Ave. Johnstown, Pa. Alpenpomada za moške brke in brado, Bruslintinktura za sive lase od katere postanejo moškim in ženam popolnoma naturni lasje kakoršne ste v mladosti imeli. Wahčič Fluid ozdravi vsaki najstariji Revmatizem, kostobol, trganje v rokah, nogah ali križicah se ozdravi v 5-tih dneh popolnoma. Rane, opekline, bule, turove, kraste, grinte in lišaje, potne noge, kurje očesa, bradovice, debelo kožo na nogah in ozebline, vse tej bolezni se v 3 dneh popolnoma ozdravijo.

Pišite takoj po cenik in krasni žepni KOLEDAR za leto 1920 pošljem popolnoma zastonj.

JAKOB WAHČIČ

6702 Bonna Ave N. E Cleveland, O.

VAŽNO NAZNANILO.

Dr. J. V. Zupnik, ki je imel svoj zdravniški urad na 6127 St. Clair Ave. nad pet let, bo preselil svoj urad v sosednjo hišo v 6131 St. Clair Ave. prvega avgusta. Od tedaj naprej ne bo več uradoval v starih prostorih. Dr. Zupnik se je preselil v Knausovo poslopje, kjèr je Knausova dvorana. Urad bo ravno pod dvorano na oglu St. Clair Ave. in East 62nd St., nad uradom denarnega zavoda The New Bank.

Glavni uhod bo na vogalu dvainšesdesete ulice, kakor v Knausovo dvorano. **Pazite na napis!**

Dr. Zupnik je vspešno opravljal zobozdravniško delo nad pet let v svojem starem prostoru. Sedaj se seli samo v sosednje poslopje, kjer bo imel najboljše opremljen zobozdravniški urad. Tu bo opravljal vsa taka dela, kakor so znana pod imeni: **Crown and Bridge work, Fillings and Plates and Extraction of teeth..**

Dr. Zupnik zdravi vsakega bolnega osebno; nikoli ne najame kakega drugega zdravnika praktikanta, da bi se učil na bolniku; vedno se zanima zanje sam, kar vam jamči, da boste najbolje postreženi.

Vsi Slovenci v Clevelandu priporočajo Dr. Zupnika. Več jih pride tudi iz Collinwooda, Nottingham. West Parka in Newburga.

Dr. Zupnik je naročil, da se to tiska, samo zato, da ga oni lahko najdejo, ki iščejo njegove pomoči; da ga najdejo po prvem avgustu v njegovem novem zabozdravniškem uradu na **St. Clair Ave. in E. 62nd St., v Knausovem poslopju, pod dvorano in nad banko. Glavni uhod na E. 62nd St., kakor za dvorano.**

Dr. J. V. Zupnik

ZOBOZDRAVNIK

6127 St. Clair Avenue